

79

Franciscus Philelphus uiro clarissimo Leonardo Aretino, Salu-
tem plurimam dicit.

M Vn nuper ex noua Roma Italiam repeti-
turus nauigaré cepit me desideriu. ut logo
quasi post liminio aliquid latine lectitaré.
Nam cum annum iam prope septimum
in thracia ob grecas discédas litteras de-
gisssem: neq; ullos interea latinos libros
nedum aliquádo legerim. Sed neq; inspe-
xerim quidem: facile admonebar nó mi-
nus latine iam uelle: q; grece hactenus stu-
diuisssem & loqui: & scribere. Etenim an-
te q; grecos discerem: uidebam latinam eloquentiá non mediocri stu-
diis illis meis impedimento esse: plurimo nunc eam ornamento. splen-
doriq; futuram iudicabam. Quare qui mihi per id temporis aderant
sumptis ita ut eram in nauis latinis oratoribus: tu primis occurris. Non
enim te minus soleo Leonardé prestantissime: q; cicerone nostro de-
lectari. Et cū pleraq; luculenter abs te ac summa cum elegantia scripta
per legerem: ea se mihi offert epistola quá ad uirum grauissimum. Salu-
tatum illum iam pridem accommodaras. Vbi cum inter cetera & id
quoq; scriptum offenderem: solitos poetas ne dum res uerum etiam
nomina fingere: mirari cepi ad mirationem plurimam. Neq; id eam
ob rem mihi accidebat: q; Plato queq; nomina nó casu aliquo: sed na-
tura ipsa: rei cuiq; ascita demonstrarit: sed eo maxime ne forte que a
ueteribus traderentur historié. Et eé quoq; cōficté essent: aut secus at-
q; fuerint crederentur. ut enim Reliqua omittam: uidebam & Hector
quod ab echatore dictum deffensorem significaret. Et Priamus quod
a Priameno tractum sit: quia emptum illum ab indigenis fabulantur
ea tanq; ab euentu efficitur. Et huiusmodi alia per multa intue-
bar. Memineram ex altera parte scriptum apud Herodotú legisse: q;
& ipse ab egyptiis sacerdotibus accepisse profiteretur: nó in Troiam: sed
in egyptum helenam: cum alexandro ipso nauiganté ab contrariis uen-
torum flatibus p̄teruectam: & a rege. Protheo: Menelao. Tandem
restitutam. Nam tam etsi Lucianus ille noster mendatioq; crimine dá-
natum Herodotum. in Tartaro grauiter mulctari. Comiter ut assolet

grauius locatus sit eum tamen historie patrem una omnes fatentur
 uoce. Memineram & Stesicorum contraria cecinisse. Memineram &
 alia multa: quibus facile effectum est. Quid crederem: quid sequerer
 Cui adhererem: quem admittere: haud scirem. Rem itaque animo uo-
 lutanti mihi. Dion ille prufenfis. que non minus ob auream illam quam
 usque ueritatem: audacter loqui assueuerat: que ob eam: que omni auro
 liquidior: purior: gratior: ex eius ore oratio effluebat: Chrysostomum
 cognominant: oportune uenit in mentem. Is enim cum alia multa: &
 grauius: tum in philosophia: tum in reliquis bonis artibus scriptitasset.
 Voluit & que ad rei Troiane ueritatem pertinere iudicasset: in medium
 referre. Lego inter nauigandum hominem. Placet latinum facio: non
 enim grauitate & auctoritate uiri: minus quam rerum ab se scriptarum
 probatione: demonstrationeque: mouebat. Non autem ab re. Traianum
 illum. Cæsarem: qui cum ceterarum omnium uirtutum. Tum iustitie
 & ueritatis: in primis a sapientibus: & claris uiris laudari mirifice solet
 usque adeo huius uiri familiaritate delectari solitum predicant: ut in atrio
 impatorio domestice secum & coniunctissime uiuere uoluerit. Cogno-
 rat enim. sapientissimus ille princeps. non solum quanto ingenio
 & doctrina preeditus: esset sed & qua animi grauitate: qua prudentia.
 quam denique uirtute. sinceritate: fideque: presteret. Quanta uero & Vespasianus
 clarant & alii grecorum codices nonnulli: & quattuor eius de impio
 ad Vespasianum ipsum copiose: & grauius: elucubrati sermones. Quid
 autem de Nerone dixerim? qui tanta in admiratione: & reuerentia: &
 honore: Dionem hunc habuisse traditur: ut nihil frustra eum ab se pe-
 tere passus sit: sed & preter ingenii sui sequitiam: atrocitatemque nature:
 clarissimorum hominum uitas: quos morti condemnarat. per oranti
 sibi condonauerit. Cum Dionis autem auctoritas tanti faciunda sit: ut
 nix cuiusque pluris: non ipse sum tamen in scius quam per multi huic. eius de re
 Troiana sententie refragabuntur: & ii: maxime: qui uel grecarum
 litterarum ignari: uel suo pre ingenio rudes sunt. Adeo namque indura-
 te mendatio quorundam sunt ceruices: ut aiunt: ut insanire facilius quam
 nullam fuisse captiuitatem. Illi admittere posse crediderint. Neque hos
 ego demirer quidem: quando quidem & ex maioribus nostris: quosdam
 & eos maxime qui probatissimi uerissimi que habentur non nulla scri-
 ptitasse intuemur: que nulli congruere ueritati facillime quis inueniat.

Nam ut ea quę non ita in manu sunt: & plurimorum uerborum indv-
 gent: missa faciam hoc tēpore. Tradunt p̄clari quidam: tantam esse
 olympi altitudinem: ut neq; ullis uentoz spiritibus cacumen illius per-
 flari: neq; ullis imbris dilui: aut niuib; premi queat. Ipse uero & my-
 sum uidi: et Macedonię Olympū: Insignis. n. alios: altiores ue: hoc ap-
 pellatos nomine nullos scio: Vtrumq; ascendi montem: cacumen
 petii: superauiq;. Indolui sēpe numero macilentiam atq; tenuitatē: cor-
 poris mei ea p̄teritus formidine: q̄ p̄nimo illo uentorū flamine atq;
 ipetu me iuitū: (uel sine alis) deuolatur; plane uiderer intneri. Niuib;
 autem referti adeo illi sunt: ut ea ēt āni parte: qua sol uehementior eas:
 regiones radiis n̄ipetere: ac prope exnere uidetur niues: ab ipsis usq;
 cacuminibus deportentur: uendanturq;. Idem de Atho fabulantur:
 montē: cū idem nuper rime ipse expertus uiderim. Verum existimabūt:
 fortasse id eo i p̄sentiarū accidere: q̄ Iuppiter moleste tulerit nihil sibi
 uictimarum litatum iri. At dicent fastidiosi quidam. Nonne uirgilius:
 illa quęq; diligenter uiderat: quę ad enē. Troianorumq; laudem: spe-
 ctare uiderentur? quasi ēgyptiorum linguę: litteraturę ue: cognitionē.
 uirgilius tenuerit: & non Homeri potius imitator fuerit. At q̄ p̄spicuū:
 est: uetustissimos gręcorū quosq; ad ēgyptios discendi gratia: quō pa-
 cto latini ad gręcos cōsueuerant: commigrare solitos. Et illorum sen-
 tentias: auctoritatesq; in laudatissimis disciplinis: rebusq; secutos. Id/
 q̄ d̄ Orphęo Musco. Melampode. Dedalo. Homero. Licurgo. Solo-
 ne. Pythagora. Eudoxo. Democrito. Oenopode. ac de ipso deniq;
 principe philosophorum platone legitur. Quā uero de re Troiana ue-
 ritatem reli qui gręci: siue publice: siue priuate studētēs glorię occul-
 tare uoluerunt: noluit. Chrysostomus hic noster pro sua ai modestia
 subitescere. Sed quid pluribus hac de re loquar oportet? P̄sertim
 apud te grauissimū: & eloquentissimum uir; qui gręca nō minus atq;
 latina quęq; unusoium egregie p̄didiceris: ac diu multūq; tractaueris.
 Quo sit ut longe ēt maiore cum fiducia Dionē hunc nostrum ede-
 re auisim. Quis. n. nisi & indoctus: & rudis: & ipudens: improbatū ire
 auit: quod uel probatū tibi: uel admissum audierit? Eūnc autē eo pla-
 cuit ad te scribere. quo & meus i te singularis amor: sūmaq; obseruā-
 tia tuę humanitati innotesceret: & ex auctoritate tua (ut uerba tua re-
 cognoscas) auctoritas q̄si q̄dā: nouę huic & i auditę i uulgus de nulla
 illi captiuitate sniē: splendorq; accedat. Quare iam Dionem ipsum
 audiamus.

Dionis Chriftostomi Prufenfis philofophi ad llienfes llii captiuita/
tena non fuiſſe.

On ego ſum ad modum neſcius : q̄ omnis docere
homines per difficile ſit : fallere autē facile. Et ſum/
mo quidem cum labore diſcūt : ſi quid & illi a pau/
cis quibusdam nec in eruditis diſcāt. Falluntur au/
tē illico a neſciētib⁹ plurimis : neq; ſolū ab aliis qdē
uerū & ipſi ex ſeipſis fallunt. Rudib⁹ . n. ueritas ama/
ra : & triſtis eſt. Mendacium uero : & uoluptuoſum : & dulce. Veluti &
iis accidere puto : qui ex oculis laborant : lucem quidem non abſq; dif/
ficulitate : moleſtiaq; inſpiciūt. Obſcuritatem uero quę in ſpicere haud
ſinit : facile & cum ſua uitate patiuntur. Nam quo pacto mendacium
ſepe ueritati preſtaret : niſi pre uoluptate uinceret? Cum itaq; docere
per difficile ſit (ut dixeram) Longe profecto a iam edoſtis in aliam
traducere ſentētiā : difficilius eſt : & grauius : & eo maxime : cum tem/
poris multum mendacia quidam audierint : neq; ipſi dūt axat : ſed iſo
rum & patres : & aui : & maiores prope omnes decepti ſint. Non enim
ſecus difficile eſt : horum auferre opinionē : (neq; plane quis reprobet
quidem) : q̄ ſi quis ſuppoſitos partus ab his : uera etiam cum dictione
ſtudeat : ab quibus enutriti fuerint : denum auferre. Age : ſi quis ipſis
ab initio rem dixiſſet : nūq̄ certe illos accepiffent : uerum ideo irrobo
rauit hoc : inualuitq; : ut nonnulli quę mala ſunt magis : ubi ea prius ad
miſerint . q̄ quę bona . ſi poſt curriculum temporis audiant contra ſe
ſe : & ſingant : & fateantur : Haud igitnr : & uos demirer uiri llienſes : ſi
Homero magis : qui duriffimis in rebus uos contra mentitus eſt : q̄ mi/
hi uera narranti fidem preſtiteritis : ſiq; diuinum quidem illum : ſapiē/
temq; uirum : opinamini : & illius uerſus : quibus aliud nihil q̄ fallē in
urbem execrationes continentur : filios principio edocetis : me uero : q
res : tum ueras : tum factas loquor : propterea q̄ nonnullis annis poſte
rior ſum Homero : minus tolerandum iudicetis : preſertim cum dicti
tare permulti conſueuerint : tempus eſſe iudicem rerum optimum.
Quoniam uero poſt multū tps rem audiant : eo fidei : minus pſtandū
putant. Si quidem apud argiuos Homero cōtradicerē : eiusq; poeſim
maximis in rebus ostendere mendacem auſim : non iniuria ſortalis
lereq; uiderer. Vos autē : (quoniam pro ueſtrorum maiorum gloria
ſtuduerim) par eſt mihi habere gratias : & q̄ proptiſſimos auditores :

attētissimosq; prēbere. Illud āt principio uobis dico: necesse fore ora-
 tionem hanc: & apud alios enarrari: & audiri a pluribus: Quorum aliū
 quidem non intelligent: alii uero simulabūt aspernari: cū minus tamē
 ipsa re aspneretur. Alii uero resellere conabuntur: & max me (ueluti
 opinor) miseri sophistę. Ego autē certo scio: nec uobis qđem oratio-
 nem hanc fore uoluptati. Hominum. n. plurimi usq; adeo glorię fer-
 uore deperunt: ut desiderēt magis uel maximis se infortuniis: sermo-
 nibus hominum celebrari: q̄ nihil mali passos ignorari. Ipsi nanq; Ar-
 giui nollent mea sententia: quę de Thyeste & Atreo Pelopidisq; nar-
 rantur secus habuisse: sed egre patientur si quis tragedorum fabulas
 reprobādo manifestet: inquit neq; Thyestem fratris uxori commi-
 scuisse se se: neq; Atrēū illius filios postlocto traditos: dilaceratosq;
 patri epulū prēbuisse: neq; Orestem matrem enecasse. Hec oīa si quis
 dixerit moleste ferant. Perinde atq; calumnia molestiaq; cōtumeliaq;
 affecti. Idem autē & Thebanos passuros puto: si quis eorum erūnas mē-
 dacii plurinum sapere demonstrarit: ut neq; Oedipus parridiū: neq;
 matris concubitum perpetrarit: neq; se ipm excecari: neq; ipsius filii
 pro moenibus inuicē se necarint: neq; ut demissa Sphinx eorū abfor-
 buerit pignora: sed cōtrariū & letant: & gaudent: si audiāt & sphyn-
 gem in eos missam: ob lunonis irā: & Laiū a filio neci deditū: & Oedi-
 pum qui hęc tum egerit: tū passus fuerit: oculis orbatum ob errare: &
 antea quoq; alius eorū regis urbisq; conditoris Amphyonis filios: qui
 ornatissimi oīum extitissent: ab Apolline & Diana sagittis cōsumptos
 esse. Quę quidem oīa qui fistulis & cantu recitant: tolerant: excipiunt
 tur: apud eos in Theatro & horum gratia p̄mium ei statuūt: qui aut
 oratiōe: aut fistulę sono: auditores ad misericordiā cōmouerit maxi-
 me. Et ad id insanie deuenere non nulli: & ita eorū inualuit: & inuete-
 rauit elatio: ut eum qui dicere ausit horū quę narrant fuisse nihil urbe
 eitiāt. Eo nanq; desiderio: & cupiditate sunt: ut uelint uel qualemcūq;
 sermonē de se haberi. Verūtū pati res durissimas prētimiditate nolūt
 Metuūt. n. mortes: doloresq; memoratui autē haberi pinde ac passos
 plurimi faciunt. Ego uero neq; quo uobis obsequar: neq; ut Homero
 dissentiam: neq; ut eius glorię inuideā: enitar oñdere qđcūq; ab eo de
 hisce rebus mēdo se meo iudicio: dicta fuerint: nō aliūde quidē: sed ab
 ipsa eius poesi demonstratiōem: probatiōemq; suscipiens: sic. n. & uerita-
 ti fauero: cū obminera: maximē uideat suā se urbe iniuria destru-
 xisse: neq; patri suo cōtraria uelle: Tum neq; id minus ob lunonem: &
 Venerē. Durū. n. & absurdū est hęc quę louis sit cōiūx: prētulisse uiro

unum ex Idę bubulcis iudicem sue formę. & principio est uenerę de for
mę prestantia cōtēdere: se inter saturni filios esse maximā natu: Inquie
temq; (ita. n. Homerus declarauit fingēs). Et me maiorę genuit satur
nus in annis. Deinde uero ita grauiter se habere: aduersus paridem cui
ip̄a iudicādi arbitrium p̄buit: nam & i humanissimū certe est: ut qui
iudicādi facultatē dederit: inimicū iudicę ducat. Quoniā secus ac ipse
tupereti iudicari. Venerę aut. turpe adeo: & iniustū: p̄nitiosum: q; mu
nus elargitam: nullam hūisse rationē: Neq; sororis Helenę: neq; ipsius
qui pro ea sniam tulerat Alexātri: sed tale cōmubiū elargiri: q; & ip̄m:
eiusq; parentes: & urbem: deniq; ip̄am: perditum iret: Pręterea quoq;
neq; illud helenę p̄cipēdendū existimo: Hęc filia louis dicta: ob iniustā
quidē famam dedecoris clamores sortita ē: ob egregiam uero animi
uim: atq; uirtutem: dea est apud gręcos existimata. Sed q̄q; in huius
modi rebus nostra uersatur oratio: nōnulli tamē magistri ludi ipecta
tis me accusabūt: q; Homero cōtradicare ausim: et apud misellos ado
lescēculos carpere p̄gent. Quos ego nō pluris: (ut aiunt): atq; simias
facio: Primum itaq; homerū ferunt: ob pauperiē: atq; egestatē mendi
care in grecia. Huiusmodi uero hominē uti mendatio quo largētibus
morem gereret: Ac talia dicere: qualia illis ad uoluptatē forent nullo
modo fieri posse uolunt. eos autē qui nūc i paupertate positi sunt: nihil
fani dicere aiunt. Quorum neq; attestatiōes pro minima re quapiam
neq; laudes: ut ueras: admittūt. Sciunt. n. q; adulatione quadā: necessi
tate coacti loquuntur oia. Postea uero inquirunt: alios ut pauperi alios
ut in sano: argenti aliquid porrigere solitos: magisq; opinātur eos qui
p̄ id tēporis fuerunt ipsius dephendisse insaniā. Vera autem mēdatia
ne: loquētis haud addidere. Nequaq; ego Homerum tamen pauper/
tatis nitupero. Impedit. n. nihil sapientem uirum esse pauperem: Insa
nūq; uideri. Sed quoniā: (quo ad eā quā de Homero & de paupib;
habent opinionē): cōsentaneum est: nihil fani ab eo dictū. Verū neq;
hoc quidem putant Homeri naturę i esse mēdacii quicq; aut mēdaciā ē
quicq; ab eo admitti. At Vlyssē quo maxime delectabatur plurima
mentientem finxit. Autolycum uero etiam peierare: & hoc ei amercu
rio datum dicit. De diis autē immortalibus: cū omnes: (ut ita dixerim):
tuta ii maxime qui plurimū ei laudis attribuunt unā fatētur uoce: Ho
merum nihil locutum ueri: & huiuscemodi responsiones expiuntur
porrigere: ut non ita sentiens: sed tanq; enigmate & trāsumptiōe usus
hęc dixerit. Quid ergo obstat: & de hominibus talia ipsum locutum

a p̄rolo
Re p̄ndu

esse. Nam qui de diis minus clare quæ vera sunt loquitur: contraria at
 ita narrat: ut plane a quibusvis mentiri existimetur: & hoc præsertim
 utilitatem præ se nullam afferente. Quomodo etiam de hominibus: quod
 uis mendacium dicere hebescat: quando quidem & deos tristari sinxe
 rit: & suspirare: & traiectos uulneribus. ac morte pene confici. Itemq;
 & adulteria: & uincula: fidei iussionesq; deorum. Non ea enim in præ
 sentiarum dico quæ a plerisque antea dicta sunt. Nam neq; Homerum
 accusare sed tantummodo ueritatem ostendere quæ secus scilicet atq;
 ab eo dicitur res habuerit: in animo est. Ad postremum quoq; & pro
 ipsius causa quæ mihi uisa fuerint: respondebo. quæ autem unus omnium
 ad mentiendum impigerimus fuerit: neq; id dicere turpe duxit: ostē
 surus ipse sum. Vtrum autem uel recte: uel non: id egerit. Hanc in præ
 senti considerationem missam facio. Omittens igitur quæcūq; de diis
 immortalibus nepharte: ac pperam: præterq; dignitatem suam finge
 re uisus est: hoc unum dūtaxat dixerim quæ neq; deorum sermones: quos
 ait inuicem eos colloqui referre ueritus est: neq; solum qui præsentibus
 diis omnibus in medium habiti fuerint: sed & quos inter se aliqui pri
 uatim habuere: ueluti Iuppiter in Iunonem: percussus ira. quoniam ipsius
 dolo Troiani superati tūc essent: locutus ē: & ueluti antea quoq; Iuno
 Venerem deprecatur: ut & patrem ueneficio subigat: & cōtextum sibi
 illud: quod amoris faciendi uim habet ac uarium tradat cingulum.
 Hoc autem uerisimile est: clam diis omnibus Iunonem deprecari. Nā
 neq; inter homines quidem conuenit: uiro uxoreq; inter se disidenti
 bus: & inuicem interdum per conuicium accusantibus: quemq; alium
 nosce talia. Et Vlyssēm tale quid obseruātem finxit. Nam ne uideat
 saltu quodam: illos qui de eo apud deos habiti essent: enarrare sermo
 nes: Inquit: eos illum ex Calypso: illā uero ab alio quoquam accepisse:
 De se uero nihil tale dixit. quod ab deo aliquo audierit: usq; adeo par
 uipendebat homines: ac nihil sua interesse putabat: quæ dicere nihil ueri
 uideretur. Nā neq; suadere cuiq; putauit: Vlyssēm scire: qui de se apud
 deos habiti sermones essent: sed cum diceret omnia audisse: multis p
 suasit. Narrat autem & Iouis cum Iunone in Ida concubitum: Itemq;
 & uerba quibus ante concubitum usus sit. Ita narrat ac si ipse uiderit
 audieritq;. Nubes autē: qua Iuppiter undiq; circūtextit: ne manifestus
 fieret ulli: ei ut uideatur impedimento nō fuit. His autē aliud maius quod
 dā ueluti moeta aliquā cacumēq; supradidit. Nā (ne qua nos dubietas
 caperet) quomodo deos sciat: ita sere nobis loquitur: tanq; deorum

lingue non inexpertus foret: eam namq; dissimilem ait nostre. q; nō
eadem in una quaq; re nomina: quibus nos utimur illi dicunt. Hec at
eo patere ostendit q; alitem quandam Cimindyn: aquilam ab hoibus
nominatam: Calcidem ab diis uocatā dicit. Et quendam ante urbem
locum: homines quidē Batian: deos autē Mirines monumentum nun/
cupare. De flumine uero nobis loquens: q; nō Scamādrus apud deos
sed Xāthus appellet: hoc iam ipse nomē suis in uersibus usurpat: qua/
si nō solum liceret sibi: alias gręcorum linguas cōmiscere: & interdū
quidem ῥolice: interdū dorice: quādoq; uero ionice: loqui sed &
deoz immortalium uerbis uti. Hec autē dicta ab me sunt: nō accusandi
gratia: ut premissi: sed q; ad mendacia enarranda strenuissimus oīum
Homerus esset: neq; in mentiēdo minus: q; in uere narrādo audacter
confideret: exultaretq;. Sic igitur cōsiderātibus: parua admodum: par
uiq; faciunda uidentur ea que Homerum emētutum dico. Nam & hu
mana certe: (si spectes diuinam incomprehētibilenq; naturam): men
dacia illa sunt & non nihil persuasiua sed iam metam extremāq; ma/
num supaddidit. quē admodum. n. barbaris ii loquuntur quos diglo
sos. i. duas scientes linguas uulgo appellant: nostraq; illis interpretan
tur: eodem quoq; modo Homerus nobis loquitur ea que deoz sunt
interpretans: tāq; diuine locutiōis nō ignarus. Primū. n. ait q; nō ea simi
lis nostre sit: neq; eadem apud nos: illosq; sunt nomina. Deinde uero
de quibusdam exponit. quomō utunt' dii. Veluti quam nos aquilam:
dii Calcidem uocant. Quēdam uero pro ciuitate locum Batian noia
tum mirines monumentū apud deos dici: Moli at inqens apud deos
dici: ea uero est cōtra ueneficium herba: siluestris ruta: qui apud hoies
uocaretur non addidit. Fluuium autē inqiens: non Scamādrum: sed
Xanthum apud ipsos nominari. hoc iam modo in uersibus utitur: tāq;
liceat sibi non solum gręcorum miscere uoces: neq; lōge priscis nomi
nibus: sed & diuinis uti: & interdū qdē ῥolice: quādoq; aut dorice: rur
sum uero iouice: loqui quē admodū ut existimo Thesalice aut cretice
& ueluti si Thesalos audiēs forę uocauit portū. hec autē a me dicta sunt
ut iam premiserā nō accusandi gratia: sed q; strenuissim⁹ ad mēdaciū
sit Homerus: neq; in mēdacitate minus: q; in ueritate narrāda cōfidens
exultabat. Hoc igit' mō cōsiderātibus: nihil ampli⁹ eoz qdē que a me
demonstratur: admirabile: incredibile uel sed parua & humana quēdā
ad diuina: et magna mendacia uideant'. Aggressus. n. illud narrare
bellum q; cum Troianis Achii habuere: nō statim a primordio: sed

unde incidit orsus est. Id autē mēdaces prope oēs q̄ quo minus deprehē
 di queāt: nihil gradatim: & suo ordine: narrare uolunt: implicates: in-
 tricatasq; efficiunt. Nam si secus ab illis fiat re ipsa manifestant. Hoc at
 & i iudiciū inueniri licet: Alium. n. ii quēdam obseruāt ordinē q̄ cum
 arte mētiant. Volētes at uera dicere: ita narrāt: ut unum quodq; con-
 tingit: primū qdē primo: secūdū at secūdo: ltidemq; & alia deinceps
 Hec igitur una est causa quo minus a poetis primo initio pro rei natu /
 ra coeptum sit. Altera uero caula q̄ ipius principium: sinemq; arte ac
 dolo studuit maxie pditum ire: & ipa; reg; opinionē contrariā factū
 ire. Proinde neq; principiu neq; finē clare ac liq; do narrare sausus est
 neq; de his quicq; dicere pollicitus: sed sicubi meminerit: negligenter:
 & breuiter: p̄spicue q; per turbans meminit: nā nequaq; in his confide
 bat: neq; poterat quidem apte dicere: cōtingit at & hoc mēdacibus q̄
 sepissime: ut alia quēdā ex re ipsa dicant: in usq; tūc immorent cū rem
 maxime occultare uelint. Narrant autē neq; proponētes ueq; audito rē
 ad attētiōem: cōstituētes: neq; unū quodq; in suo ponentes loco. Id at
 eo faciūt: quo maxie auditores lateat: & quoniā quādā uerecūdiā tur
 bationemq; afferre mendacium solet: & tūc maxime cū de maximis
 rebus sit. Vnde neq; magna uoce: mētientes: cum ad hoc deueniunt:
 loqui solent. Quidā uero garriūt. & obscure dicūt. Alii uero nō tā q̄
 ipsi quid uiderint: sed tanq̄ ex aliis accepint loquunt. Sed q̄ ueri aliq; d
 narrat: cōsensus & nihil subterfugiens narrat. Neq; Homerus igit de
 raptu Helenę: neq; de urbis captione: clare loquutus est: neq; licentiā
 dicendi quadam: & ostentatione in iis utit. Enim uero strenuissimus
 ad mentiendū: (ueluti dixeram): existens: repulsus deuitusq; subter /
 fugiebat: q̄ sciret secus narrare q̄ ipsa re fuisset: et ipsam rei summam
 emētiri Nam & unde initiū capere magis decuit q̄ ab illa ipsa quā Ale
 xander p̄petrarat iniuria: cōtumeliāq; qua & bellum cōstitutū esset
 P̄sertim cum omnes qui cōtigerant & ira tenerentur: & pro sine cō
 tenderēti Troianos autē: in q̄bus reb; patiebant misericordia teneret
 nemo: sic. n. beniuolentiorē & attētiorem fuisset auditorem. habitu
 rus. Sin rursus: quę omnium maxima formidabilissimāq; fuissent: ua
 rios multiplicisq; affectus: calanitatesq; (id quod etiam omnes in pri
 mis oium audire cuperent) narrare uoluisset. quod aut maius: aut for
 midabilius: urbis captiōe narrare poterat. Neq; pluris certe homines
 loeto cōfici: neq; aliud miserabili; quicq;. Alios qdē ad immortalū
 deorum aras: pro tuēda uita defugiens: Alios uero pro natis: & uxori

bus repugnantes. Neq; mulieres: neq; uirgines regias: ita in captiuitatem: aliquando et dedecus actas esse: Alias a uirorum: alias a patrum complexibus: alias a fratrum extrahi: Iparum aut quosdam: ab ipsis deorum simulachris uiolenter abduci que cum amantissimos uiros: in nece iacentis: & teneros infantulos: q; seuisime: humi lapsos intuerentur: neq; dicendi extremum uale: neq; oculos claudedi. facultatem habebant: neq; plura deorum templa in preda agi: neq; pecunias diripi: neq; ita urbem penitus incendi: ac flagrari omnem: neq; maiorem clamorem: aut sonitum: fragoremq;: & aeris & ignis: illis qdem perloquentem finxit: que poterat ipse pro sua uoluntate: ut iam facta percurrere: & cum quacumq; consueuerat celeri narratione: que minima fuissent: & augere: & in admirationem: stuporemq; adducere. q; si uirorum illustrium: loctum narrare uoluisset: qui uel Achillis uel Memnonis: uel Antilochi: uel Aiacis: uel ipsius deniq; Alexandri: necem omisit: Qui & Amazonum exercitum: preclaramq; militiam: & illud quod dicitur Achillis cum Amazone gestum prelium adeo pulchrum & admirabile reliquit. Aut cum annem pugnantem finxit: quo admiratione aliquid dignum diceret: & uulcanum cum scamandro dimicantem reliquosq; inter se deos uincere: ac uinci: & uulnerari: ea ductus cupiditate: ut ob egestatem tantarum: taliumq; quas reliquisset rerum: magnum aliquid mirabileq; narraret. Que autem Priamum dicentem finxit talia sunt.

Meq; pater: senii sub limine perdet iniquis:

Omnipotens satis: durissima multa tuentem.

Natos morte premi: natas seruire trahenti

Euerti thalamos: & paruula pignora tristi.

Precipitata solo: passim: maorte sub alto:

Et danaum nuribus nymphas abducier atris.

Meq; aliquis: postq; pressum nucrone corusco.

Verberat: & gelidos animo spoliauerit artus.

Extremum uis cruda canum trahet hostia circum.

Necesse est igitur ex his fateri: aut ruderum: & ignauum rerum iudicem fuisse: & ob id minora: humilioraq; elegisse: maxima uero: atq; grauissima: aliis reliquisse: aut non cum posse: id quod dixeram. irroborare mendacia: in his aut: quomodo res acta fuerit: poesis ostendit. Id aut uolebat occultare: nam & ita in odyssa res in iracha mori

temq; procorum ipse narrat. Mendaciorum autem maxima nequaq;
 pertulit dicere. de Sylla: de Cyclope: de ueneficiis Cyrces: de Vlyssis
 ad auernū descensu. Sed Vlysses apud Alcinoū: narrantem finxit.
 Quo loci & de equo: & de Troiē captione canēs demodocus paucis
 narrat uersibus. Videtur autē mihi. Haud q̄q; hęc ab initio: q̄ppe quę
 nunq; fuissent animo habuisse. Poesi: uero progrediente: quoniam ui
 deret facile homines admittere omnia: ipsos aspernando: gręcis autē:
 Atridifq; obsequendo: omnia confudit: & in contrarium transtulit:
 dicit autem in cipiens.

Pellidę canē diua truce m implacabilis iram.

Graiu genis que Mille tulit: funesta dolores.

Multorumq; nocens animis: repleuit Auernum.

Fortibus Heroum. canibus quos dira trahendos.

Alitibusq; dedit: louis Hinc sententia Mansit.

Ait. n. hic: de pertinaci Achillis dūtaxat ira: de calamitatibusq; & a/
 chiuorum pernicie: se diceturum: q̄ multa. & terribilia passi fuerint: ac
 multi perierint in sepulti: perinde atq; maxima hęc in re fuerint & poe
 tica narratione dignissima: louisq; sententiam. hisce in rebus perfectā
 ac finem sortitā dicit: quę admodum certe contigit. Rerum autem de
 mum uicissitudinem: & Hectoris loethum: in quibus pollicendis be
 niuolos fuisset auditores: & attentissimos: habiturus: Haud propo
 nens tetigit: Neq; q̄ ad postremum: Ilium captum fuerit: fortassis enim
 nundum consilium inierat: peruertendi omnia. Postea uero cum uel
 let malorum causam narrare. Alexandro helenaq; ommissis: de chrysse
 & eius filia nugas refert. Ego igitur ab uno ex egyptiis sacerdotib;
 qui bene ad modum: diligenter & ad unguem: ut aiunt: rem narraret:
 talia audiui. Is enim cum alia grecorum multa: ridiculosa: diceret.
 tāq; ueri nihil de rebus plurimis cognoscentium: tum hac maxime cō
 iectura uteretur: q̄ & Troiā. ab Agamenone captam certo credant.
 Et helenā: mēnelao nuptam: alexandrū adamasse: & hoc ita uehemē
 ter credāt: ab uno decepti uiro: ut eorum: quisq; iureiurando. id affir
 marct: Aiebat autem: historiam ipsam oēm prius apud eos mandatā
 litteris: partim quidem i sacris scriptā codicibus: partim uero quibusdā
 impressam statuis: Quędā uero a paucis aliquibus solū delictis statuis
 celebrari. Nō nulla: aut & ex his que statuis impressa sunt: ob illoꝝ ru
 ditatē: atq; incuriā: qui postea secuti sunt: minime credi: esse autem

hec quę ad facta Troiana pertinet in iunioribus: Menelaũ nãq; apud
iplos uenisse: & omnia ueluti gesta fuerat narrauisse. Me uero de pre/
cante rem narraret? principio quidem refragabatur: cum diceret
gręcos superbos: atq; elatos esse: qui cum oĩum ruditissimi sint: erudi/
tissimos sese putat. Hoc autem morbo: nullã esse molestiorem pestẽ:
neq; uni: neq; pluribus q̃ cum rudis aliq; se sapientissimum ducit. Hu/
iusmodi. n. ho mines nunq; ignorãtia liberari posse. His aut uos gręci
hęc itidem oĩa de helena sinxisset. (Hunc aut stichochorę puto) ab He/
lena excecatum: tanq; mędatio usum dicatis. Rursus aut ubi cõtraria
sinxisset: continuo reuidisse. Quę dicentes. nihilo tũ minus uerã esse
homeri poesim inquit. Et Steflicorum quidem insequẽti oda narra/
re: q; nusq; oĩo Helena nauigarit? Alii autẽ quidam inquit: Helena
ab Alexandro quidem Raptam: sed huc apud nos in egyptum appli/
cuisse. Neq; tamen in re tã dubia: tãq; absurda suspicari deceptionem
colunt: quę suauiter ex aliquo & uenuste referente audierint: ea existi/
mant q̃ uerissima: & poetis quicquid mentiri uelint assentiunt: & ipis
plane licere dicunt: Verũtamen quęcũq; illi narrauerint credũt. eosq;
interdum his de quibus abigunt rebus testes afferũt. Apud egyptios
aut nullo mō licere inquebat: neq; p metrum narrari quicq;: neq; poe/
sim oĩo esse. Sciunt. n. hoc auditui uoluptatis uenenũ esse. Quẽ admo/
dum igit̃ sicientes uini non indigent: sed iis abũde aquã bibere ẽ: eodẽ
modo uolẽtes quę uera sunt noscere metroq; indigere nihil sed satis
suadet: ueluti uinũ incõsiderate: & inaniter: bibere. Sicuti ergo ab illo
audiui narrandi piculum faciam. Addamq; quęcũq; mihi: quid: ueri/
hac in re sapere uisa sunt. Inquit enim: in spatha fuisse Tindarę: &
sapientem uirę: & regem maximum. Hunc duas ex lęda filias: duosq;
filios genuisse. Hos autem eodẽ quo & nos dicimus noĩe appellatos:
puellas: quidem clytẽ nestram: & Helenam: gemellos aut pueros. Ca/
storem: & pollucem: p pulchros illos: & magnos quidem: & gręcorę
oĩum longe fortissimos: fuisse aut Helenam formę p̃stantia famosissi/
mam. Multosq; cũ adhuc puellula esset eius connubiũ petisse: Qua/
quidem ab Atheniensium rege Thęseo rapta cum eius fratres repent

te Theſei ſolum inuaſiſſent: urbe in ſdam uerſa: ſororem reportarūt
 Accipientes itaq; ii mulieres alias abiere. Theſei uero matrem captiuā
 ad penam egere: fuiſſe nāq; ipſos tales: qui omnem gr̄ciam pulchre
 debellare: ac facile funditus expugnare: pro uolūtate potuiſſent. Tūc
 autem ſubdidi: q; & apud nos hęc dicerentur: q; & in olympia: ipſe
 uiderim in tēpli iunonis errario raptus Helenę monumētum ligneę in
 ſculptū arce quā Cypſelus deę obtuliſſet. Caſtorem: & pollucem: te/
 nentes Helenā: que Ethra Theſei matre capite apprehenſa: eius comā
 dilacerans traheret. Item & ſupraſcriptionem priſcis litteris inſcriptā.
 Poſt hęc autē inquit. Timens tyndaridas Agamenon (ſciebat enim q;
 peregrinus: eſſet: & aduentitiuſ: dominaretur Argiuis) uolebat eos ſi/
 bi affinitate conciliare. Quamobrem Clytemneſtra uxore ſibi acce/
 pta: fratri Helenam procabatur. Gr̄corum autem nemo ei ſe aſſen/
 ſurum inquebat. Cum unus quiſq; ſibi ex genere magis conuenire: q;
 Menelao pelopidę diceret. Venerunt autē & exteri proci multi: cū ob
 eius pulchritudinis gloriā: tum ob fratrum patriſq; potentiam. Viſi autē
 mihi ſunt: & hoc ueriffime narrare. Qui plyſthenis Sitioniēſis: Tyrā/
 ni: filiam: quendā ex Italia incolentibus procatum ueniſſe tradunt. Et
 pelops quidem ex aſia profeſtus. Hippodamiam: oenomai filiā. The/
 ſeus uero unam ex amazonibus: a flumine Thermodonte: uxorē du/
 xit. Et ueluti ille inquebat ipſa etiam: lo: ab ſuis dedita quidē: non autē
 in bouem uerſa: & aſylo uſq; adeo ſtimulata: egyptum petiit. Ita enim
 nos erat: ut etiam plurimum diſtātes: ubi gloria floreret: & traderēt
 & acciperent inuicem mulieres. Vnde & alexandrum quoq;: tum pa/
 ternis: conſuſum uiribus: tum cunctę prope imperitatem aſię. Neq;
 præterea Troia diſtante multum: & pelopidis iam ingreſſa uiolentius
 dominantibus: ae rebus maxime perturbatis: coniugii conſiciūdi gra/
 tia. ueniſſe inquebat. Veniens itaq; cum opibus multis: & apparatu
 plurimo: ueluti coniugium contracturus. Tyndarum & Helenę fra/
 tres pro conſtituenda re ad uerba uocat. Qui de Priami imperio: de
 pecuniarum copia: deq; potētia quaq; alia: & q; ſucceſſor imperii ip/
 ſe futurus ſit narrans. Menelaum priuatum eſſe aiebat hominem non
 .illi ſed Agamenonis filiis dñiūm attinere: quodq; deoꝝ ipſe amicus
 eſſet: & ſibi uenus quod optimū inter mortales cōnubiū foret pollice
 retur. Se igiꝝ illius iprimis filiā delegiſſe: tā et ſi liceret ei ſi uellet aliqua

ex asia accipere: siue egyptiorum regis: siue Indorum filiã. Alioꝝ. n.
omnium a Troia in ethiopia usq; principatũ se tenere predicabat.
ethiopibus namq; nepotem suum Menionem: qui ex fratre Priami
Thytano natus esset: Impare: q & aliis suasionibus multis usus: Ledã
& alios quosq; necessariis muneribus afficere. quotquot neq; oēs una
græci potuissent. Et se præterea dicere cognatiõis linea helenę iunctũ
esse. Priamum naq; ab Ioue originem ducere: scire aut & illos iposq;
sororem: ex Ioue esse: Agamemnoni uero: Menelaoq; patriã exprobare
Eos namq; ex Syphilo Phryges dicere: longe itaq; præstare alię regib;
q; alię trãsugis affines effici. Nã & Laomedontẽ quoq; Thelamoni q
Troia nubendi gratia cum hercule petiisset. Hesionem filiam dedisse
Herculem enim ab eo duci tanq; Laomedontis & amicum & hospite:
Ad hæc igitur consultanti cum filiis Tyndaro: sanius consilium uisum
est. de affinitate cum alię regibus contrahenda. Pelopidarum. n. fami
liam habere Clytemnestram Agamemnonis coniugẽ. Reliquũ uero si
cum Priamo affinitatẽ contraxerint. futuros se & alię rerũ dominos
esseq; sibi impedimẽto neminẽ: quominus alię totiusq; europę ditio/
nem teneant. Ad hæc autem. Agamemnon contendere & rationibus
supari: inquebat enim Tyndarus satis habere eũ: q; gener esset
simulq; edocebat haud conducere fratrem eius Menelaum: paria ad
pisci. sic enim ad insidias promptiorẽ fore. Nam neq; Atreo Thyestẽ
fuisse beniuolũ. Suasit autem: eo maxime: quoniã diceret haud id to/
leratum Iri ab aliis græcię procis: ubi præter spem sibi accidisse per spe
xerint: neq; a Diomede: neq; ab Antilocho: neq; ab Achille: quin bellum
inferrerent. q; periclitabitur. eos qui essent græcorũ potentissimi ho
stis efficere. **Quare** melius esse ne belli: seditionisq; inter græcos uber
rimam materiem. principiumq; iniret: ille uero tam etsi perturbaretur
non tamen erat in manu sibi: quo pacto Tyndarũ qui suę natę facul
tatem haberet: impedire queat: præsertim cũ filios eius pertimesceret.
Sic itaq; ubi Alexander Helenam post eius parentes: fratresq; ex iusto
persuados accepisset: multa illam cum felicitate atque gaudio agens
abiit. Priamus autem: Hector q; ac reliqui omnes plurimum ex eo
connubio uoluptatis susceperunt. & Helenam quoque ipsam cum sacri
ficiis & supplicationibus: exceperunt. Considera uero inquit & contrarij
quoq; sermonis stulticiã: si fieri tua sententia potuerint que dicuntur:
Primum quidem ut mulieris nunq; uisę amore q; teneatur: deinde

at deferentem illam: & uirum: & patriam omniscq; necessarios: suam
 in sententiam trahat. & ut paruule iam ueluti puto filiule mater pegr
 num sequatur uirum. Ob hanc ergo absurditatem fabulam illam Ve
 neris: que longe hiis obstupescetior est consinxere: quod si Alexáder
 recordatus est: ex patris: matrisq; consensu rem gessisse (nam neq;
 certe insensatus erat sed sapere uidebatur plurimum) qui cōsentaneū
 est Hectorē postea qui & ipse rem ab initio assensisset: exprobratio/
 ne: atq; conuicio ob eam quam Homerus rapinam refert in eum uti,
 Dicit enim sic

Praue Paris. forma Melior. molliq; puellas
 Intrepidus bellare thoro. Veterator inq;
 Outinam nunq̄ genitus: seu morte peremptus
 Ante nephanda fores connubia. nulla iuuabit.
 Te dulcedo lyre. Veneris nec munera diuq;
 Nec coma nec species. cum puluere lapsa iacebis.
 Quomodo p̄te rea: & Helenus uates: & Casandra. sacerdos Phoebi:
 Itemq; & Anthenor: qui sapere uideretur nō mediocriter minus futu
 ra p̄dixerunt: sed ad postremum: moleste ferebant: & in gesta retre
 pidi formidabant. At licuerat hiis nauigātem impedire. Verum ut stul
 titiē uehementiam: intelligas: & q̄ inter se mendacia repugnent aduer
 te. Inquiūt paucis ante ānis Herculemi parua irritatum ad iram causas
 urbem populatū: nam quos ei Laomedon dare pollicitus equos esset
 ementitus haud dedit: & ego uersus quibus hęc dixit memoria teneo.
 Is dudum: huc ueniens: cum sex modo nauibus Heros:
 Cumq; uiris paucis: magni periturus Amatos
 Laomedontis equos: disiecerat Ilion armis:
 Et calles quoscūq; ruens. deleuerat urbis:
 Profecto inquit: neq; hoc uere narrat: quo enim pacto urbs ita cāpta
 desertaq;: tantum adeo in cumulum breui tempore excreuisset: ut in
 ter asie urbes imprimis floreret: quomodo Hercules que iam pridem
 insupabilis fuisse: sex munitis nauib⁹ in deditiōem accepisset. Achiui
 autem: cum nauibus mille ducentisq; uenientes in captiuitatem redi
 gere minime potuerunt: siue quomodo Hercules qui Laumedontem
 perinde ac omnium sibi inimicissimum neci tradidisset. Priamum si
 lium regno dominātem sinere q̄ alium cōstituere maluisset. Sin ergo
 Hercules ueluti inquit urbem cepit. Quomodo ergo nunc tam ab

surde narrant. Quoniamq; pacto Troiani: Priamusq; qui scirent nullo antea tali delicto perpetrato postremum sese excidium p̄ aliena uagantes passos: & cum multi urbis captionem crebra tenerent memoria: quo inq; pacto Græcorum inimicicias minus reformidarūt? Neq; ipsorum aliquis impedimento Alexandro fuit? Quo autem modo in Græciam profectus cum Helena: siue cōmertii cōtrahendi: siue loquēdi facultatē hūerit: seu q̄ fieri potuerit? ut eādē nihil curē: neq; de parētib⁹: neq; de patria: neq; de uiro: neq; de filia: neq; de illa quę de se apud Græcos fama futura esset prę se ferentem: neq; superstitēs fratres mētuentem: qui prius a Theseo ipsam abstulissent: quiq; neq; ablatā parū uipenderent suam in sn̄iam traheret: hoc autē quomodo pręsentem Menelaum latere potuit? quominus quę fierēt internosceret: Absente autem uiro mulierem ad colloquiū uenire: neq; id aliū sensisse quęq; aut qui senserunt clam tenuisse uerissimile certe nō est? Accidit ad hęc q̄ & Ethra Thesei mater q̄ captiua esset cum Helena soluisse phibē. Non enim satis id fuerat Thesei matrem in Spartha seruitutē degere: nisi ad Troiam secuta traderetur? Alexāder autem intrepide adco: & tanta cum licentia rem perēgit q̄ non ei habunde fuerit: mulierem abducere: sed et pecunias superadidit. Neq; deferri: in eum quenq;: neq; ex Menelai: neq; ex Tyndari satelitib⁹: neq; ipsos Helenę fratres p̄sertim cum nauium Lacona nō esset uacua: mirabile id certe: & absurdū est. Item et id magis ambigēdum potuisse illos pedestres absq; tumultuatione: et turbis ex Spartha ad mare descēdere. Nā rapina mox clamoribus in multos declarata. Nullo quidem modo fieri potuit: ita: ut cū Alexādro Helena p̄geret: minime at̄ p̄ter rōem fuit cū ea cōnubio a suis data esset: & Ethram profectam: & pecunias secum delatas esse. Horum enim rapinę nihil: sed coniugii signū est. Cum itaq; post illud (ueluti dixi) cōnubium: Alexāder cum Helena remigās abiisset: Menelaus quidē. Propterea q̄ secus ea de re sibi ac speraret: accidisset & egre ferebat: fratremq; accusabat se ab eo proditū inquis: Agamemnon autem illius quidem uerba minimi facere: sed pertimescere Alexandrum plurimum: suspicari namq; ne rerum: illum aliquādo quę si bi ob Clytimestre cōiugiū spectare arbitrabat: contrarium haberet propugnatorem. Proinde & alios Helenę procos conuocare: & eos omnis contumelia astrictos: & græciam contemptui habitam dicere: pulcherrimam nanq; & optimam mulierem: (quasi nihil apud eos di-

gni relictum esset) ad barbaros datum iri. Hec autem dicens Tyndarū
excusare: & illi ignoscendum dicere: eum namq; muneribus deceptū
oberrasse. Sed Alexandrum: & Priamum: horum omnium malorū
auctores ostendebat. Sic igitur eos omnes in Troiam expeditiones du-
cere exhortatus: non nullas illius capiunde; ubi cuncti auxilio forent:
sibi spes esse dictabat. Hoc autem pacto per multas eos opes direptu-
ros: ac solo dominaturos q̄ optimo: esse namq; tū urbem quidem ce-
terarum omnium imprimis locupletissimam: tum vero homines deli-
ciarum illecebris deperditos: habere se præterea cognatos in Asia: ex
Pelope plurimos: qui summo in Priamum irritati odio: sibi auxilio fu-
turi sint. Quibus auditis: alii ad iram agitari: & eam rem ad græciæ ce-
dere contumeliam: sane arbitrari. Alii autem: eam expeditionem utili-
tatis sibi nō parum allaturam sperare: increbruerat enim apud omnis
opinio: res Asiæ per magnas esse: & mirandum quendam immodum
opulentas: & siquidem superati ab Menelao essent: qui & ipse Helenā
procaratur: minimi rem duxissent: quinimo essent omnes ei congratu-
lati: sed Alexandrum omnes habebant odio: quoniam quisq; sibi in-
terceptum cōnubium putaret: expeditione igitur cōstitutā: Agamemnon
Helenam per legatos repetit: par fuisse inquires: ea quæ græca esset græ-
corum alicui: & non Troiano nuberet. His autem auditis: cum Troia-
ni omnes: tum Priamus: & Hector imprimis turbati sūt: q̄ adeo impu-
denter græci: cum Helenam Alexander legitime ab patre accepisset:
& ea nubere illi uoluisset: facere uerba ausint: Quare cum non esse ne-
scios bellicauillationem ab illis queri respondissent: se nunq; tamen: q̄
fortiores forent initium belli facturos: sed ultionem de inchoantibus
suscepturos subdidere. Quæ pp̄ cum bello Troiani premerentur: ac
multa eos pati aduersa contigisset: sed nō quotquot Homerus refert:
tamen & eorum solo deuastato: & hominum cede ppetrata plurima:
diu ac multum distulere. (Sciebāt enim ad iniurias Achiuos ferri: &
Alexandrum præter ius: atq; rationem egisse nihil) q̄ si secus fuisset: q̄s
Troianorum: aut frater: aut pater: aut ex aliis pereuntibus quisq; ciui-
bus tanta cum tolerantia belli mollem pertulisset. Nam cum ob illi-
iniquitatem urbs desolatam iri periclitaretur. licebat reddendo Hele-
nā. oēs se saluos facere. Qui tamē (ut ii phibēt) post Alexandri letū es-
b.ii.

adhuc detinere: & Deyphobo matrimonio cōiungere: tāq̃ maximū
in urbe haberent bonū: timerētq; se se ab illa relictū iri: Enim uero si
Alexandri amore prius subacta māsit: quō pacto rursus manere uo/
luit: nisi & Deyphebi amore percussam dixerint? Cōsentaneum enim
fuerat: Helenam suasisse Troianis: (qui & ipsi pati essent) : ut eam red
derent: q; si metui achiuos ei fuisse dixerit: at Belli solutiones antea in/
ueniri decuit: Gręci nanq; cum nonnulli iam & fortissimi uiri: interis/
sent: libenter se bello liberaissent: nam neq; quod de rapina dicitur ue/
rum fuit: neq; aliam belli causam Troiani prębuere. Quare facile se
sperabant superiores euasuros: His enim in rebus: hoies: quibus sunt
iniuria laceffiti: ad extremum usq; repugnando ulciscendoq; pferunt:
Hęc itaq; nō secus atq; a me narrātur fuisse existimes uelim. Nā longe
certe magis credendū est: & Tyndarum sua sponte affinitatē cū alię
regibus contraxisse: & Menelaū: quī pter spem: sibi de eo cōnubio ac/
cidisset: grauiter rem tulisse. Et priamidas Agamēnoni ne gręcię regi/
potirētur metui fuisse. Quippe qui suum progenitor em Pelopem ex
eodem natum: ac migrantem solo audiret: ob Oenomai affinitatem
Peloponesum dominio tenuisse: q; q; & alii exercituum duces ea odii
uehementia laceffiti: quoniam minus quibusq; nupsert. huiusmodi
belli partes ceperint: quam q; eam Alexander: quā ignoraret mulierē
adamarit: & ob id negocii nauigāti sibi Priamus qui haud esset igna
rus Troiam: ut ipsi tradūt) nuprime a gręcis captam: & patrem Lao
medontem cęsum assensus sit. Ad postremum uero: q; & bello septi:
atq; circumuenti: & tantum malorum passi Helenam restituere: neq;
Alexandro uiuo: neq; quū iā diē obiisset nulla iā illis salutis spe relictā
no luerint. Ex altera uero parte: q; eo Helena amore in pegrinū homi
nem: quo cum principio collocutam nequaq; conuenit: adeo exarse
rit: ut & patriam: & necessarios: ac uirum deniq; ipsum deferens: ho/
mines qbus odio esset: cum dedecore petierit: & q; iis peractis nemo
exeunti sibi ac pedester ad mare usq; proficiscenti fuerit impedimēto
neq; sit nauigantem persecutus quicq;: & ut Theſei mater que iam eta
te confecta esset: & Helenam (ueluti perspicue cognosci potest) odio
haberet: cū ea classe deuecta sit. Ad postremum uero: ut Alexandro
mortuo: (cuius eam amore detentata peribent) Deyphobo cōnubio
iuncta fuerit: pollicita iam rursus: Venerē: (ut existimo): quandoquidē
neq; ipsa apud suam abire uirum: neq; Troiani restituere illam uellent

28

quo ad in captiuitatem urbs redigeret. Horum uerissimile prorsus ni-
 hil neq; fieri certe potuit. Accedit ad rem q; alios qdem Achiuc som-
 nis quos minus res tãgere uidebat suas una cõtulisse uires Homer⁹ re-
 fert: sed Castoré: & Pollucem quos maxime: cõtumelia illa pmeret
 solos ea in expeditione defuisse cõtrietatem uero hãc nõ mediocri
 cū uersutia Homerus cëlans Helena in primo admirãtem finxit. Deiu
 respõdit inquiring antea illos ex hac migrasse uita. At iis certe uiuis p-
 spicuum est illius quã dicunt rapinam ppetratam: postea uero & annos
 decem indulgẽtem rei Agamemnonem & exercitus cõgregãtem ex-
 pectarunt: neq; statim ab inito quid de sorore actum esset & eo maxie
 si nauigaret noscere potuissent: nõne & propriis freti uirib⁹: cẽpissent
 bellũ. Nonne & cõtra Theseum qui tum grẽcus tunc omnium & erat:
 & habebat fortissimus: quiq; p multis p̄erat: & Herculi Pirithooq;
 amicitia iunctus esset et Thesealis Boetisq; sociis uteret in p̄nas con-
 tinuo processere? In Alexandrum uero reformidassent proficisci &
 Atridas q; decennium uires cõgregarent operiri maluissent? fortassis
 aut consentaneũ fuerat: Tyndarum quoq; ipm proficisci: neq; etatem
 esse impedimẽto sibi: non. n. erat Nestore: neq; phoenice senior: neq;
 illos magis iniq; rem ferre q; patrem sese decuit. Verum: neq; ipse: neq;
 filii in bellum perire: neq; expeditionem quidem fieri uolebat: Sua
 nanq; sponte Helenam tradidere: quippe qui ex procis omnibus Ale-
 xandrum tã ob impij magnitudinem q; ob illius fortitudinẽ plane de-
 legissent: nam animi praelantia: atq; splendore: caedebat: Alexãder
 nemini: Quo factum est: ut neq; illi bellaturi: neq; Lacedemoniorum
 quisq; profectus sit q; Lacedemoniis at p̄esset Menelaus: & spartes
 imperio uiuo adhuc Tyndaro potiretur: id mẽdaciĩ certe plurimum
 p̄ se fert. Durum. n. & graue fuerat Tyndarũ Menelao regnum ob
 ingrauescentem caessisse aetatem: quĩquidem Nestor ipse: neq; prius
 neq; postremo ex. illo rediẽs filios regno impare haud ptulerit. Vidẽ
 tur. n. & haec quoq; dubietatis nõ nihil ac mendaciĩ sape. Cum Tro-
 ianani igit Achiui terram: attigissent: mox solo primum prohibẽtur
 Prothesilausq; qui terram capere primum perrexisset: & alii nõnulli
 obruncãtur: quare p inducias receptis cadaueribus in Cherronesum
 nauigauere: quo etiam loci Prothesilaus sepelitur: deinde circũquaq;
 nauigantes: & Troianorum ascendentes solum oppida quedam popu-
 lati sunt: Alexander autem Hectorq; plebemq; quidem & uulgus oẽ
 in urbem ex solo redigere: paruas autem urbes: quẽ secus mare sitae
 essent: (propterea q; auxilium ubiq; ferri non facile posset). o misere.

Græci aut̄ rursus in Achioyæ nauigātes portum cum noctu clam ter-
ram ascendissent : classē statione munire : & uallum ob Hectoris
Troianorumq; formidinem perfodere : ac tanq̄ obsidēdi magis q̄ ob
selsuri parabantur : hi uero alia quidem oīa cum Homero assentiunt̄
murum aut̄ factum ab eo dici negant : cum ille tamē finxerit ab Appol
line demum Neptunūq; inmissis amibus eum perditum : & (quod
omnium mendacissimum est) euersum funditus : nam & nunc quoq;
annes illi locum superant : marisq; nonnihil iam usurparunt : Reliquū
uero tempus partim quidem affecerūt : partim autem malo affecti sūt
Vrbem. n. Græci adoriri eorū qui intus essent multitudinem : uiresq;
formidantes nequaquā ausi sunt : & instrūta quidem acie dimicantū
raro : missibus uero Græcorumq; latrociniis plerunq; . Quo Troilus
modo adhuc puer Mnestheusq; & alii nōnulli occidūtur . Erat. n. Achil
les ad insidias : noctur uosq; insultus callidissimus fortissimusq; : unde
& Aenēam hoc uno adortus nō parum absuit : quin morti in Ida de-
deret : itidem & alios : hinc inde p̄ oram Troianā multos : & ea quoq;
quę cum minus recte seruarentur oppida cepit . Nam terrę Achii
nisi quantum castra occupassent potiebantur nihil . Huiusce autem rei
ea est coniectura : q̄ nunq̄ certe Troilus extra mēnia longe præsertim
ab urbe exercitationis gratia decertasset : neq; Cherronissum ueluti sa-
tentur omnes : Græci coluissent . Neq; ex Lemno uinum eis deuehere
siquidem Troadis potirentur : ubi uero Achii grauius in eo bello as-
sicerentur : forentq; eorum quę sperassent adepti nihil : & sociis Troia
nos in dies magis magisq; assuere intuerentur : se autem peste ac fame
premi . Seditio inter exercitus duces (id quod non secundis solet reb;
sed aduersa utentibus fortuna accidere) exorta est . Hec aut̄ : & Home
rus ipse (neq; n. ueritatem omnem obducere potuit) in illis fatē uer-
sibus : quibus Græcorum concionem : qui belli mollem iniq; ferēt : atq;
abire uellent . s. pro exercitu reuehendo congregatā meminuit : quo lo-
ci facile declarat : & uulgus ad nauis decurrisse : & uistādē a Nestore
Vlyssēq; : qui : uaticinium aliquod prætenderent ac parum temporis re-
lictum dicerent : quod eos tolerari ab eo precarentur detentum illud
esse . Vatem autem hunc superioribus in uersibus Agamemnon inquit :
nihil unq̄ ueri uaticinari solitum . In his igitur : quę in hunc usq; locum
deinceps Homerus cecinit non omnino paruipendere uidentur homi-
nes : sed ueritate quodammodo teneri : nisi q̄ minus ipse quę ad Hele-
nē rapinam pertinent narrat : sed Hectorem Alexandro exprobrantē

& Helenam apud Priamū deflētē: & Alexādrum ipsū Helenę se/
 cum cōmemorantem concubitum finxit. Id autem dilucidissime unū
 omnium oportuit diligētissimeq; narrari: idēq; circa duellum obser/
 uauit. Nam cum Alexandrum dicere nequiret ab Menelao neci, tradi/
 tum inane ipsi munus: ridiculo samq; uictoriam in ensis cōfractiōe clar/
 gitur. Non, n. licebat uirum adeo fortiorem Menelaum ita Alexādro
 uti quo uiuum: & armatum illum ad Achiuos traheret: sed galeę co/
 rigia strangulare decuit: confictum aut illud quoq; & mēdax: Aiace
 cum Hectore duellum: rursumq; illius dimicādi solutio Aiace iam ui/
 ctore: & mutuis se muneribus utrinq; donātibus ut amicis: & stulta est
 & apud me uana: nulla, n. in re cōclusio: nulla mēta. Post hęc aut uera
 iam utens narratiōe Achiuos uictos suos fugatosq; describit: & He/
 ctoris p̄clara facinora: cęforūq; multitudinē: uel uti ab initio: uel inui/
 tus quodammodo: sed in Achillis honorem omnia retorquens: se di/
 cturum pollicitus memorat. Quinetiā & urbem diis amatam in quies/
 louem manifeste dicentem finxit: Ilyon unam oium quę sub sole sunt
 urbium caram sibi ac incūdā esse. Itemq; & Priamum atq; illius po/
 pulum pari dilectione ab se complecti: deinde repente adeo mutatus
 sententia: ut quā imprimis omnium amaret misere adeo euersum ob/
 unius erratū uiri (siquidem ille errauerit) eam iri uoluerit. Verūtānē
 egregia Hectoris facinora uincētis: & ad naues usq; in sequētis Achi/
 uos clam efficere haud potuit qn̄ trepidis oib; atq; p̄teritis cum Mar/
 ti interdum cōparat interdum flamę similem dicit: quem solum susti/
 nente nemine tū Apolinem ei asistentem inferuentēq; tū louem uēto/
 ac tonitru desup̄ crepitātē refert. Hęc, n. tā & sitā dilucide narrare nol/
 let tū quoniā uera forēt: & ea iam esset aggress; deficere neq; quomi/
 nus referat: & durissimā noctē illā & quātus esset in castris mēror: atq;
 formido: & trepidatiōem Agamemnonis: flet; q; & nocturnā p̄te/
 rea cōsultariū de arripenda fuga cōciōem: & qbus Achilles fuerit tan/
 dē rogat; p̄cibus: si quid asidictis ille reb; auxilii afferre possit. In po/
 sterū uero diē: stultū: & inane quēdā Agamemnoni militię facin; clar/
 gis. Idem & de Diomede Vlisseq; & Eurypilo facit: Aiace uero p̄o/
 pte bellantem dicit. Statim aut Troianos uictoria potitos: & Hecto/
 rem ad murū: & naues usq; suos: fugatosq; Achiuos in sequētē. Hęc
 aut uere ab eo narrari: & q̄ ex iis sequunt; facillime colligi: atq; cōcludi
 manifestū est: In Achiuorū at̄ augēda gloria dubietate refert; ē nō me/
 dioeri: & patet oib; se mētiri Bis autem ait Hectorem ab Aiace sup̄/
 ratum in duello semel. Rursum autem & in lapide. Id omni certe ueri

tate caret. Aeneã uero a Diomede: superatum inquit. Cum gesserit:
aliud Diomedes nihil: nisi q̄ equos clãculum auertẽs ceperit. Cum ue
ro: quid aliud ipsis largiretur haberet nihil? Martem inquit & Vene
rem: ab Diomede uulneratos. Quibus quidem in rebus oĩbus liq̄do
patet Homerũ beniuolẽtia illos prosequi: & in id elaborare: ac niti ma
xime quo eos laudet: & admiratione oĩdat dignos. Sed quoniã quid
ueri diceret nõ habebat. Ambigu⁹: ancepsq̄ in res incidit: impossibiles:
atq̄ in pias: id aut̄ illi ut plurimum patiuntur qui ueritati pugnãt. Sed
cum ad Hectoris res ueras illas (ut existimo) enarrandas defertur nõ
similis eũ dubietas solet capere: ut quid magnũ mirabileq̄ cõmemor
ret: ignoret: sed suos ois: ac fugatos refert: nõiatim fortissimos: enar
rando: (inquit enim): neq̄ idoneũ: neq̄ Agamemnonẽ: neq̄ Aiaces
duos: sed Nestorẽ: dũtaxat substitisse: parumq̄ defuisse: quin & ipse
captiuus fieret: Diomede aut̄ succurrisse q̄ eũ & ipse audatius pax qd
esset ausus: mox in fugã quasi a fulminibus cõpescat uersus est. Tãdẽ
uero uallũ supari: nauũ stationẽ obsideri: ab Hectore ualuas dirui: &
Achiuos apud ipas iam nauis capi: & ubiq̄ inter tentoria pugnã agi
& Aiacem: qui de sup nauibus bellaret ab Hectore demũ expulsum ce
dere & aliquas nauũ icẽdi. Hoc. n. loci: neq̄ Aeneas a Venere raptus
est: neq̄ Mars a uiro uulnerat⁹: neq̄ aliud tale mēdosum qcq̄: sed res
uere: & que ita fuisse plane appareant. Victos aut̄ grecos rursus ire in
prelium fieri certe nullo mō potuit: nec audere illos unq̄: qui eo de
ducti cõpulsiq̄ fuissent: ut neq̄ uallo: neq̄ castello iuuari quicq̄: neq̄
nauis tueri potuissent: cuius. n. iterum talis tantaq̄ uis: quis ita inuictus
uir: diuinoq̄ ualens robore: qui deletos iam efficere: superueniens sal
uos qui uerit? Mirmidonum etenim multitudo quantulũ quid si cum /
tum consideres exercitum fuerat: siue Achilles ipse minime nũc pri
mum bellaturus: sed qui p̄saepẽ iam superiori tpe ad manus issset: neq̄
tamen Hectorem enecasset: neq̄ aliud quicq̄ gessisset magnum: neq̄
Troilum adhuc aetate puerum e uita iultulisset? cum ad hoc igitur
loci Homerus deuenisset: nulla amplius sibi ueritatis cura relicta
est: sed rebus in contrarium uersis: et committatis omnibus in omnem
impudentiã ruit: sp̄retis. n. hominibus quos cum alia multa tũ etiam de
diis immortalibus quae finxisset facillime intueret̄ admittere: poetis
aut̄ aliis: gestarum ue rerum scriptoribus apud quos ueritas haberetur
existentibus nullis: sed ipse primo de reb⁹ hisce scriptitare multa post
secula aggressus: & iis qui ea scirent: & qui ex illis etiã essent geniti: una
cum obscura et infirma fama ueluti de uetustate accidere plane solet

90

deletis omnibus: & quia apud indoctum uulgus uersuum suorum ab
se narratio habenda esset. ubi propterea quod rebus grecorum uehemen-
tissime fauisset nequaquam se reprobari manifestari uel ab legentibus ue-
reret: eo facile ausus est ueritatem in mendacium commutare. nam cum
in nauium captione Achilles: ut proprie consuleret saluti subsidium co-
actus attulisset. Repente quodammodo Troiani relictis nauibus dede-
runt terga: & ignis extinctus est: quemadmodum & alii Achille exci-
dente fugere extemplo omnes: & Hector cum extra uallum & castro-
rum difficultates arturasque subducere: fere autem & quod ab Home-
ro dicitur concedendum: incumbentibus una reliquis: etiam pugnatu-
ribus Achillem rursus Myrmidonibus sociatum pulcherrime decer-
tasse: ac nonnullos ab eo tum Troianos: tum socios: & Sarpedonem
quoque ipsum qui Litorum rex Iouis filius diceretur: obtuncari: &
in traiciendo flumine strage non mediocrem factam. Nequaquam eos ta-
men fusos clare atque pallantes fugere sed per multas in hostis reuersio-
nes usque facere. Interea uero loci Hectoris qui ad capiendum in eundem plii tempus
exoptissimus foret obseruare prouidereque duxerat. usque: quo ad Achil-
les turbine ac furore quodam recessus dimicaret: ei haud quamquam concurrere:
sed alios solum exhortari. Cum defessum uero Achille iam & multum prioris
amisisse ipse uisus: utpote qui neque: sibi incertamine percipisset facile senti-
ret. Et a fluuio maiore influente quem in exopto traieciisset: de fatigatum
ab Asteropoeoque poene uulneratum intueret cumque & Aeneam obstantem illi:
aet fortissime multumque pliatum: & ubi tandem uoluisset tuto abiisse. Et An-
tenore impetu ex improviso facto insequi eum conspiceretur: (Tamen si
hac una in re maxime Achilles excelleret: quod celerrimus esse uidebat):
has ois ob res Hector: qui bellandi arte egregie teneret: manifestissime e-
uidere uisus eum per quam facile capi posse. Quare summa cum fiducia mecum
in campum ob uiam illi factus: primum illius exoptandi ac defatigandi gratia
quali fugiens declinabat. Interdum quidem expectando: & sensim interdum
defugiende. Vbi tardum uero neque sequi posse perspexisset: sic euestigio in-
Achillem qui neque arma ferre: iam amplius posset: rediit cepit obtinca-
uit. Et armos id quod & ipse Homerus ait potitus est. Equos autem persequu-
tum inquit Homerus Hectorem: sed minime illos capi potuisse: cum tum
captos persequi uisum sit. Achillis autem cadauer: mix ad naues ab Atacibus receptum
Troianamque ea ducti fiducia: quod uicisse iam putaret: insequerentur mo. li.
Sed Hector Achillis armis que insignia erant indutus: & enecabat fugie-
tes: & ad naues usque sequebatur. Id uero & Homerus ipse confitetur qui
dem. Nox autem superueniens quo minus classis ois igni ab Hectore tra-

Heretur. Abstulit: ita uero per actis rebus ignarus: quasi ueritatem Ho-
merus clam efficeret Patroclum eum fuisse dicit: qui Achillis arma ca-
piens cum Mirmidonibus in bellum perrexisset: & hunc denum ab
Hectore interfectum: & ita potitum armos Hectorem: Enim uero
quo pacto Achilles cum tanto indiscrimine exercitū pedere: nauisq;
iam ardere: & eam formidabilem grauissimamq; in sese uenisse rem:
quantam ante hac nunq̄ intueretur: & Hectorem inquietenti audiret
dignum qui secum in pugnam iret esse neminem: ac sibi louem q; dex-
tera iam signa ostenderet auxilio esse: quo inquam pacto si fieri Achi-
uos uolebat saluos: ipse qui fortissimus esset propugnator: in tentorio
manens. Patroclum quem longe se debiliorem sciret mittebat in prae-
lium: & ut fortiter irrueret: atq; nauib⁹ auxilium ferret: neq; Troianis
tamen neq; itidem Hectori praeliaturus occurreret demandabat? sed
neq; in illo erat mea sententia ubi semel in praelium isset pro arbitrio
dimicare: cum sic igitur Patroclum minimi penderet eiq; diffideret:
suas ne illi uires: & arma equosq; concessisset? quasi is qui pessime in
suos consuleret: uolens omnia pditum iri? Deinde ut Patroclus suus
quem adeo insensate ad uirum eo fortiorem melioremq; misisset: cui
fortissimos quisq; in praelium inuitanti sub audire uoluisset nemo: cū
armis omnibus sociisq; redeat louem maximum optimum deprecatur.
Agamemnon autem palam inquit: & Achillem metu percutum: & cō-
gredi Hectori pugnaturum nolle. Huius igit^r rei gratia: ille ipse qui id
consilii dederat: & socios se Patroclo: & ceteris multis rebus orbatū
inquit: paulo autem post: & equis & armis subdidit. sed hec nunquā
Achilles certe: neq; perterritus: & inops animi fecisset: Quod si minus
sua sponte hoc egisset: saltē phoenix prohibuisset. At nolebat inquit
subito Achiuos nisi receptis muneribus: periculo liberari. Simulq; nō
dum ira acquieuerat: & quid erat impedimēto quo rursus cum ad qđ
noluerat progressus esset ira estuaret: Homerus autem huiusmodi ab-
surditatis conscius: quasi per enigma memorat eum quadam ductū
prohibitione manere: ut pote si in praelium progredieretur omnino
moriturum: & sic ipsum liquido timiditatis accusat. Licebat. n. Achil-
li ob prohibitionem hanc cum inter se atq; Agamemnonem discodiāe
exortē essent a Troia remigrare. Accedit ad rem qđ & de Patroclo
ex matre audierat: quem dicit non minoris facere atq; suū caput neq;
se uita eo mortuo fruiturum. Cum autē eum uideret lanceam sustinere

nequeuntem :dabat & alia:que lancee scilicet ponderi respondebant
 Neq; timebat ne illa ferre non posset:que admodum & ipse ait impu-
 gnando contingere. Vex si quis omnia redarguat:ac reprobet:p diffi-
 cilem certe provinciam nanciscat. Mendacium.n.ex sese aduertenti/
 bus patet. Quare:& Patroclū ipsum sere confictum eē:& hunc ab Ho-
 mero:pro Achille quo eius necem clam faceret mutatum esse:nemini
 profecto: q uel mediocriter prudens sit obscurę est. Considerans autē
 Homer⁹ nequis & Patrocli sepulcrū quereret:que ad mōm:ut opinor
 & aliōz illustriū uiroz:q ad Troiā pugnando obiere manifesta sepul-
 cra sunt:preueniēs inquit:non priuatū Patroclū:ac solū esse: sed cum
 Achille in sepulchro positū. Et Nestor quidē indignū ducit:eū que pp
 Antilochus filius periisset cum Antilocho sepeliri:filii domū reuectis
 ossibus: sed Achillis ossa cum Patrocli cōmixta esse:nam in id rei ma-
 ximopere Homerus studebat : ut Achillis:apud Ilion interitum perdi-
 tum:ac deletum iret. Quod cū ob supstitem:uigentemq; famā:appa-
 rensq; sepulchrū fieri nullo mō posse iutueretur. Tunc eū ab Hectore
 interemptū eripiens:illum contra qui usq; adeo cūctis mortalibus pre-
 staret:excelleret:ante iret:ab Achille e uita sublatum refert. Quinctiā
 & cadauer eius uerberibus p contumeliā cēsum:ad urbis usq; moenia
 tractum esse. Rursus autē cū & Hectoris extare sepulchrū sciret & ipm
 a ciuibus honorari:dicit iussu Iouis post datū illius redimendi preciū:
 cadauer ab Achille redditum. De quo quidē cadauere duraturo Ve-
 nerem:tandem & apollinē:curauisse. Quid autē aliud de Achillis inte-
 ritu:fingeret nesciens:quoniā necesse foret:esse:ab aliquo ex Troianis
 enecatam: (Non.n.& hunc que admodū & Aiace ab sese iteremptū
 fingere debuisset). Intersectoris glorię inuidens ab Alexandro ipsum
 interfectū refert. Alexandrū uero:hūc Troianoz oium uiciosissimū:
 ignauissimūq; & timidissimū: sinxit:que pax absuerit quin Menelaus
 uiuū capet. Queq; ita p cōtumeliā semp uocat bellatorē effeminatū
 & exprobatissimū:inter grecos:& quo Hectoris gloriā auferat:uideat
 & ipm! Achillē carpe. Cū loqe ignauiorē eius necē obscuriorēq; finie-
 rit. Ad postremū uero Achillē:iā mortuū in mediū agit:& dimicantē
 sinxit: deficientibus uero armis:quorum per id temporis Hector po-
 tiretur : latuit eum unūquid uere:dictum. Etenim arma a Vulcano la-
 borata ex celo Thetydem ait detulisse:& ita iā ridiculose ab uno solo
 Troianos ois ifugā uersos. Alioz autem achiuoz : tanq; eoz: a desset

nemo omnium est oblitus. Nam cum hanc rem semel ausus sit menti-
ri confudit oia. Quo loci & deos inter se ipsos preliantes fingit: ut po-
te qui prope fateat nullam sibi esse ueritatis curam. Ipsum aut militie
faci us: infirme admodum ridiculosq; percurrrens: nunc anni dimicã
tem: Nunc Apollini minitatem & infectantem Achillem narrat. Ex
quibus ei⁹ dubietatem intueri prope modum licet. In rerum. n. ueraz
narratione haud q̄q̄ ita est neq; absurdus: neq; iouiucundus. Vix tandẽ
Hectorem Troianis in urbem fugientibus pro moenibus fortissime
sustinere illum neq; deprecanti patri: neq; matri: obtemperantem fin-
git: deinde uero urbem quã fugiens circumiret: ingredi certe licebat.
Achillem aut̄ quem omnium celerrimum fabuletur semp capere illũ
minime posse: & grecos omnis: qui talis actãtas acerbitates ab Hecto-
re perpessi forent: & eum adeo haberent odio ut uulneribus mortuum
confoderent: tanq̄ spectaculum aliquod intueri memorat. Achilli ue-
ro auxilium ferre neminem: deinde egrediẽtem e moenibus Deypho-
bum: uel Mineruam potius Deyphebo assimilatam oberrantem uisu
Hectorem fecisse: eumq; fascinasse: et prelianti lanceam furtim surri-
uisse dicit: & sic circa mendatium laborans: perturbãsq; ac fluctuãs
quo Hectorem enecet modum inuenire neq;: & profecto quasi som-
nians pugnam narrat: quinimo: que de illa narrat pugna uisionibus:
absurdis cõgruũt: Ad hoc aut̄ loci cum uenisset: que deinceps erant
quomodo narraret: poesi q; uteretur: nesciens: quasi lassus defessusq;
omisit: Mendatorum aut̄ difficultate circumuentus: funerale certame
quoddam ridiculose addidit. Itemq; & in castra apud Achillem Ach-
uis clam oibus aduentum Priami ab quo redimẽdi Hectoris precium
delatũ sit: neq; Memmonis: neq; Amazonũ subsidium mirabiles adeo:
magnasq; res: neq; Achillis mortem: neq; Troie captiõem narrare
ausus ẽ. nã neq; ptulit mea sententia Achillem: qui iam pridem hac lu-
ce orbat⁹ ẽt rursus e uita sublatũ: neq; q̄ iã uicti fugã arripuisset uictõ
res: neq; hanc q̄ uictoria potita urbs esset in p̄dã cõuersã fingere: sed q̄
post Homerũ poetẽ secuti postea sunt tanq̄ decepti: ac iã inualescẽte
mẽdatio audẽtes scriptitarũt. Sed res ita ueluti a nobis dicit habuere.
Achille in subsidio nauium ab Hectore cõso Troiani q̄dem ueluti &
antea nõ lõge a nauib⁹ Achiuos obseruaturi p̄noctãtes castra metati
sunt. Eos nãq; fugã noctu arrepturos suspicabãtur. Hector autẽ gau-
dẽto in exercitu Paride: tam ipse q̄ reliqua Troianorum multitudo:
quieti deditur: ueluti in rebus ex omni parte secundis: ac prosperis

defatigatos facere: & mali nihil opperientes par est: p̄ id uero tempo-
 ris Agamemnon: cum Nestore: & Vlyffe: atq; Diomed: inter se ha-
 bito in agendis consilio: intuentes parum abfuisse: quin pridie ita na-
 ues perditum irent: ut fugę locus relinqueretur amplius nullus: & earū
 pars haud minima esset igni tradita: freti silentio: taciturnitateq; non
 nullas in mare deduxerūt. Sed una prothesilai nauis trahi neq; potuit.
 His aut̄ peractis: cum per multam prędam: tum & earum quę nacti
 fuerant rerum nonnihil deserētes: Rursum in Cheronessum nauigāt.
 Quamprimum aut̄ illuxisset declarata re: tulit p̄molestē id Hector &
 grauius: & i Alexadrū: q̄ hostis e māibus aufugere passus sit: plurimo
 cōiucio usus ē. Troiani at̄ tētorius icēsis quę gręci deseruerāt: diripiūt
 oia gręcis uero tuto in loco de re cōsultantib; (classis. n. i tpe Troianis
 qua in eos transmitterent aderat nulla) Abitio cunctis placuit intuenti-
 bus: tum multitudinem multam: tum claros: & fortis uiros pisse. Sed
 cum periculi non parum uideretur incumbere ne Troiani constructis
 repente nauibus in gręciam nauigent: manere cogebantur: in latroci-
 nia sicuti ab initio consueuerant uersi: si quo fortasse modo id efficiāt
 ut defatigato Paride composita cos pace abire liceat: cū hec itaq; sta-
 tuissent: & ultra manētes facere pergerent ea tempestate: ex Ethiopea
 Memnon: & ex ponto Amazones: & alia quoq; sociorum multitudo
 ubi secūdis Priamum: & Hectorem rebus: & Achiuos nōdum omnis
 deletos didicissent: partim beniuolentia quidem: partim uero potētię
 metu ducti in Troianorum auxilium uenere: Non. n. uictis neq; i cala-
 mitate positis: sed uincentibus: atq; fortunatis: imprimis oēs auxilium
 ferre uolunt: (Aduocauerunt autem: et Achii ex gręcia quicqd̄ substi-
 dii potuere): exterorum. n. nemo iis auxilii amplius quicqd̄ prestetit: sed
 Neoptolomum Achillis filiū: admodum iuuenem: & Philoctetem de
 spectui prius habitum ob aduersam ualitudinem: & huiuscemodi alia
 infirma subsidia: debiliaq; domo recepere. Horum autem aduentu
 aliquantisper gręci respirātes: rursum in Troiam ad nauigarūt. Et mu-
 rum alterum longe minorem: non ubi prius secus littus: sed ipsius sum-
 mitatem loci apprehendentes circūdedere. Naues autē alię sub muro
 instationem locatę sunt: alię uero trans helespōtum steterē. Tanq̄. n.
 nulla illis uictorię potiundę relicta foret spes: sed ueluti dixeram: con-
 uentiones: & federa deprecātes: non firmitate quadam sed ambigue
 quodāmodo, & ad remigādum potius intēti debellabant insidiis: dis-

scurſionibusq̄ utentes. Inualeſcente autem aliquādo prelio: cum egre-
di Achiui caſtra cogerētur: & Ajax: ab Hectore: & Antilochus āte pa-
trem a Memnone obruncatur: Ipſe aut Memnon: Ab antilochō uul-
neratur: & ita ſautius in uia delatus moritur. Contigit aut Achiuis: per
id tempus letis uti rebus: quantis antea nunq̄: nam & Memnon ma-
gnę dignitatis: et amplitudinis uir letaliter uulneratur: & Amazoni: in
naui effrenatus irruens: & incendere illas tentans: a Neoptolomo ex-
trahi preliate lancea nauali occidit: & Alexander a Philoctete ſagitta
transfixus moritur. Erat igit: & apud Troianos ſecordia: & improm-
ptitudo quędā ac ſi nullus eſſet his belli futurus ſinis: neq; ampli⁹ ſibi
quicq̄ ubi uiciſſent foret. Et Priamus quoq; alius qdā poſt Alexātri
obitum factus eſt: plurimo męrore agit⁹: & pro Hectore filio refor-
midans: At ex altera parte longe gręci deterius ignauiusq; Antilochō
& Aiace mortuis habebāt. Quare ad incunda ſēdera legatis miſſis: in-
quiūt: ſe paratos q̄ in gręciā remigent: ubi ꝑcuſſis ſēderib⁹ eiꝯ ſcēmo
pax fiat: ut neq; poſthac in Aſiam armis illi: neq; aduerſus Argos itum
Troiani ꝑgāt. Quib⁹ expoſitis & Hectore aduerſante: quoniā lon-
ge ſuperiores Troiāos diceret: q̄q; & murū: ac munimen illud ad inter-
nitionem uſq; in deditiōnem rediget: & Alexātri obitū eo moleſtiſſi-
me ſerente: ac patre ꝑterea tū multis ꝑcib⁹ cōtēdēte tū de ſenectute
ſua deq; filioꝝ interitu uerba faciēte. & reliqua quoq; multitudine bel-
lo liberari iā uolente: Hektor quidem belli ſolutiones aſſentiri: dignū
aut putare: ut & pecunias quas in eo bello Troiani expēdiſſent Achiui
ꝑſoluerent: atq; aliquam ꝑenā dederēt: ut pote qui nulla ꝑuocati in-
iuria: & bellum intuliſſent: & ſolum per multos ānos uiroſq; fortiſſi-
mos: & ipſum dentq; Alexātrū ab quo mali paſſi fuiſſent nihil ꝑdi-
diſſent. Nam quoniam inter ꝑocos plurimū foret Alexander ꝑreſta-
re exiſtimat⁹: eo uxorē ex gręcia cępiſſe ab illis datam ſub quoꝝ eſſet
potestate poſita. Vlyſſes autem (hic. n. ad cōponēdā pacē legatus uene-
rat) rogare ꝑcariq; & nō minora Troianos feciſſe q̄ paſſoſ oſtēdere
& in eos belli cauſam reiicere. cum tot. n. tantisq; mulieribus Aſia
referta eſſet: haud ullā eiꝯ rei caritudinē: idigentiaue Alexādro fuiſſe
Sed hūc ubi ꝑrocatū in gręciā ueniſſet: & diuitiis ſuparſet: deriſis grę-
coꝝ ꝑricipib⁹ abiſſe: neq; cōnubiū ei ſolū cōtigiſſe: ſed & gręcię reb⁹
ſacultatē inſidiādi datā: ꝑoinde ipſoſ hoc nō latere: cęterū cū tot: ac
tāta utrinq; mala: ingruiſſent iā bello ceſſare ꝑcabantur: ꝑſertim cum
affinitas & neceſſitudo quędā Atridis: ex Pelope cū Troiāis eēt: De

reddēdis at pecuniis subridere: pecunias gręcis esse nullas inq̄ens. q̄n
 multos ob domesticā paupiem ultro i exercitū ire: Hęc at aiebat: quo
 eos auerteret ab exercitu in gręciā trāsmittere. Si quā uero punitōem
 honesti ac decori gratia fieri oporteret eā apđ eos inuētūiri cū oblati/
 onē pulcherrimā atq; maxiam Minerue relicturi sint: inscripturi. Hlla
 sterion. i. sacrū ACHiui. Ml Neruę LLadi. Nā & magnū hoc illis: ho/
 norem ferre: & in Achiuos ut uictos supatosq; testimoniū esse. Prete
 rea & Helenam quoq; ut & pacis ipa ptes capet orare: que eo propti⁹
 & diligēti⁹ in rem fauit: quouia egre pateret qđ Troiani: nō nihil ma/
 loꝝ ei⁹ gratia pati uiderent: & sicpcussis utrinq; seđerib⁹: belli solutio
 nes siūt. Homerus aut eque hoc atq; alia multa in mendatum transtu
 lit: tāq̄ nō ita res habuerit. Sed Troianos inquit federa cōfudisse: que
 scilicet Hector inuicem Agamemnonq; ac reliqui proceres iurauerē:
 ¶ Ne gręci unq̄ regnāte Priami genere in Asiā: neq; Priamidę i Pelo
 ponnesum: aut Boetiā: aut Creten: aut Itachā: aut Phthiā: Euboeā ue
 expeditiones agerēt: Has. n. prouicias solū dclararūt. De aliis uero neq;
 iurare Troiani uoluerē: neq; Atridis id cura fuit. His aut iureiurando
 cōfirmatis & eq⁹ ē ab Achiuus absolut⁹ (pmagnū is certe & ingēs op⁹)
 & a Troianis ad urbē actus. Quē cū porte ob nimia magnitudinē ca
 pere nequirēt: quādā parietis ptē deruere. Vñ urbē ab equo i captiui/
 tatē actā ridiculo dictū est. Et sic exercitus foederibus abiit. Helenam
 uero Hector Deiphebo qđ post eū iter fratres excellere uideret: uxore
 dedit. Priamus uero pater unus oium morit⁹ felicissimus: tāta solū af
 fectustristitia: quātā interēpti filii afferre potuissent. Hector aut ipse
 multos impitans annos: ac magnā Asię ptem suo uindicans impio: ex
 tremā in senectute morit⁹: & pro urbe sepeliť. Impium at Scamandro
 puero reliq̄. Hęc at qđqđ nō sec⁹ atq; a me narrat habuerit clare scio a
 nemie. admissū iri: sed dicēt oēs (ñ ii tū qđ sapiūt dicēt) mēdosa & falsa
 eē. Neq; id gręcos tātū: qn & uos o uiri Illiē ses dicturos puto: calūnia
 nāq; ac lōgi tps deceptio difficultatis profecto nō pag: hēt. Cōsidera
 te uero & inueterata priore illa opione semota uobiscū aio reuokite
 qđ cōtra fabulāt qđtū ridiculi p se ferāt. Exercitū grecoꝝ oēm equo ab
 ditū phibēt. Troianoꝝ at neminē id sensisse neq; suspicātū qđdē: cū tū
 eiuscemōi eēt apđ eos uates: que uera imprimis usq; loq̄ret: tradūtq;
 hostis a Troianis in urbē uectos: et qđ superiori tpe oib⁹ minor impugnā
 dō debiliorq; fuisset: eū uel inermem nudūq; & unū uirum apparētē
 affatim potuisse tot millia hostiū sola uoce in fugā uertere: ac deinde

inermem illum arma cęlitus suscepisse: & pridie uictores: denicisse: &
unum ipsum fugasse omnis. Eundem aut hunc usq; adeo prestantissi-
mum: ab eo interemptum seruit: quem ipsi dicant uitiosissimum oium
ignauissimumq; fuisse: Pro Achille aut interempto Patroclum spolia-
ri: cui soli ex cunctis ducibus munimentum desit. Aiacem uero qui tot
bellasset annos: quiq; grauissimus inter socios: ac mittissimus esse ui-
deretur: ab hostium nemine occisum: sed ab sese ira percitum iugulari
Quod poeta aut ipse qui Troianum narrare bellum preposuit: que
pulcherima: & maxima fuerat omiserit: neq; urbis captiuitatem enar-
rauerit: nonne: & id ridiculosum imprimis? Hęc. n. in fictis ab Homero
dictisq; sunt Achilles. n. superatis a Troianis Achius neq; id semel
quidem neq; aliis solum: sed & suo eius exercitu supero: solus ipse in-
uictus manens & tantu rebus momenti afferens (ut pote qui Hector
rem obruncasset) ab Alexandro occiditur: qui: ut ipsi tradunt oium
ignauissimus & esset: & haberetur. Patroclo autem interepto: Achil-
les spoliatur: & arma illius capta: Patroclus autem insepultus. Aiaceis
uero quoniam supererat munimentum et omnes illum in Troia diem
obiisse cognorat: quo intersectoris gloriam obscuram faceret: sui eu-
leti auctorem inquit. Achius autem ex Asia silentio post exusta tento-
ria fugientibus: & nauium statione ab Hectore: incesa: ab quo: & mu-
rus interceptus fuerit. Et abiisdem oblatioe Minerue cōsecrata: atq;
ueluti a uictis solet in inscriptione facta: nihilo tamen minuiset Troiam
ab illis captam fabulantur: & hominum exercitum ligneo in equo ab-
ditum: & Troianos re suspicatos quidem: & equum aut igni tradere
aut rescindere cōsilio habuisse: horum uero neutrum fecisse: sed uino
superatos: somnoq; fuisse. Et hiis hęc omnia: Casandre uaticiniis: decla-
rata maxime: nonne uisionibus: hęc plane sunt: & absurdis mendatis
q; simillima (in sepulchro. n. aliquo depictis somniis eiusmodi uisus
homines inspicunt) Enim uero qui nūc occidi spoliariq; uisi sunt: rur-
sus: ii resurgunt: & armis: nudi preliantur. Interdum uero qui fugare:
atq; insequi: & uerba cum diis immortalibus habere uisi sunt: ii nulla
graui re perciti sese iugulant: & sic si quando accidat: & uolent: & sup-
mare gradientur. Qua pp Homeri poesin: rectissime quis somnium
queat dicere: et absurdum: & obscurum: & illud quoq; in rebus cunctis
cōmemoratione q; dignum credat: omnes. n. una fatemur uoce Achil-
nos ex Asia remigatos: hiberno iam tempore soluisse: & eam ob re

maximam classis partem ad euboëam periisse: neq; eodem tempore
 nauigare omnis: sed in exercitum Atridasq; seditioe exorta hos Aga
 memnoni: hos Menelao sese asciscere: alios uero priuatim abiisse: quo
 rum & Homerus in Odyseea meminit: sed consentaneum certe e secū/
 dis utentes rebus concordis esse regi: pro uiribus parere: neq; Mene
 laum: qui tantum beneficii ab agamemnone suscepisset: cōfestim adeo
 cum fratre disidere. Deuictis autem infortunatisq; omnia hec contin
 gant necesse est. Pręterea ii solent ex hostili solo repente abire: qui me
 tu compulsi fugiunt: uictores uero manendo periculum facere. Rerū
 autem potiti: ac tantum captiuorum omniū numerum sua in ditio/
 ne habentium operiri tutissimum abeundi tempus solent: ut pote qui
 tum ipsius soli potiantur tum rebus omnibus maxime habundēt: neq;
 cum decem expectassent annos ob temporis paululum perditum ire.
 Calamitates pręterea: quibus domi reuerſi circumuenti sunt: nō min⁹
 eorum erratum infirmitatemq; declarant. Non. n. uictoria fortunę
 potitis insidiari admodum homines solēt: sed hos certe: & admirant
 et timent Miseros autem tum alieni tum necessarioru nonnulli asper
 nantur contemnuntq; quare: & Agamemnonem apparet ab uxore
 quoniā supatus foret despectui habitum: & ab Aegisto insidiis circū/
 uentum ac supatum facile. Arguos aut ubi rem accepisset Aegistum
 regem designasse: nam neq; certe Agamemnonē: si tāta gloria tātisq;
 fretus uiribus reuertisset Asię potitum enecasset. Diomedes uero: qui
 nullius impar in bello excellisset domo expulsus est: & Neoptolonus
 quoq; siue a Gręcis: siue ab aliis quibusdam eandem miseriam passus
 est. Non autem multo post omnes Peloponēso excidere: & gen⁹ Peloponē
 pidarum ob eam calamitatem perit. Heraclidę aut: qui debiles antea
 & infirmi admodum obscuriq; fuissent cum Dorienſibus enicuerē.
 Vlyſſes uero de industria: & spē cunctatus est: partim qdem pudore
 dūq; partim autem: quę futura essent suspicatus: quo factum est: ut
 Cephaloniensium iuentus in procandam Penolopem uersa sit: neq;
 ex aliis Vlyſſis amicis quicq; neq; ipse qui in proximo adeo habitaret
 Nestor auxilii quicq; tulerit. Omner. n. dui expeditiois illius participes
 fuerant: & humiles erant: & ignaue admodum rem gerebant sed sec⁹
 certe omnibus ac timidos uideri uictores decuit: & in eos nullorum
 conatū fieri par fuisset. Menelaus uero nullo modo in Peloponēsum
 uenit: sed in egipto comoratus degit cuius quidem accessus cum alia
 signa multa tum: & lex est ab eius uocata nomine: id uero fieri minus
 potuisset si errabundus: & ad parum temporis eo loci transmisset.

Regis autem filiam uxorem accepit: & sacerdotibus quæcunq; ab exercitu gesta fuerant nihil abscondens enarrauit. Eum autem quidam dicunt id quod omnium unum absurdissimum eum ex egypto Helenam recepisse: demum uero latuit habens ex Troia idolum cum bellum idoli gratia annos decem constitutum perdurauerat. Ferme autem: & Homerus huius rei noticiam dat: Quippe qui sub uelamento quodam Menelaum a diis immortalibus in elysium campum post obitum missum dixerit Vbi neque bruma: neque hyems fit: sed usque serenitas & mittis aer est: Aegypti namque talis locus est. Videntur autem mihi posteriorum poetarum aliquo pacto res habuerint suspicari. Helenam. n. quam primum reuertisset Tragicus quidam narrat insidiis ab Oreste circumuentam: superstitibus eius fratribus euanuisse: hoc autem finxisset nunquam si Helena postea in grecia resedisset Menelaoque coniuncta apparuisset. Grecorum itaque res ad id quod dixeram miserie post illud bellum humilitatisque deuenere. Troianorum autem res longe meliores clarioremque accessum fortite sunt. Nam tum Aeneas cum classe: & magna manu ab Hecatore missus. Italiamque inter europæ regiones opulentissima fortunatissimaque esset imperio tenuit. Tum Helenus in mediam traiciens greciam Moloisii Epyroque Thesaliæ propinque diuatus est. Enim uero utrum uerisimilius fuerit deuictos ne in oram uictorum: an uictores in eorum qui deuicti supaticque essent solum nauigare diuaticque apud eos? Qui autem (si quidem Troia in captiuitatem acta est) ii qui Aeneam Athenorenemque: & Helenum sequerentur non quouis getium magis atque in greciam europæque fugere neque aliquam Asiæ locum amauerunt ceperuntque quam in illorum terras continuo nauigare maluerint: a quibus expulsi atque fugati essent? Et quonam modo ii omnes neque paruis regionibus neque obscuris impitarunt? Poterant autem & ipsam quoque greciam ubi eis collibisset facile intercipere sed ob iniurandi pignora nequaquam id uoluere. Verumtamen ipse Helenus non parum huiusce regionis continente abscondens interceptus. Antenor autem cum Venetorum imperio tum optini circum Adriam solitus est. Aeneas uero Italiæ cum ceteris imperitauit & urbem omnium maximam condidit habitauitque. Hæc autem a profugis hominibus & domesticis infortunis obrutis fieri potuisse consentaneum certe non est: sed illis superque fuisse si quis eos residere permisisset. Deinde cum qua siue pecuniarum siue exercitus oportunitate medios per hostis fugientes abicere: & incensa urbe perditis rebus omnibus ubi per difficile foret uel eos qui corporis robore etateque ualerent ipsa seruare atque tueri corpora: quo pacto cum filiis uxoribus ac parentibus: & ipsis denique opibus profugere potuissent: cum improviso perterrimo imperioque

urbs esset in captiuitatem acta. Non. n. pro more paulatim p inducias
 abire licuit sed quicqd fieri in hostis potuit ab hostib⁹ factu ac sequitu
 est. Hector at (ueluti phibent) ubi Achiuis remigatib⁹ magn⁹ hoium
 in urbē numer⁹ confluxisset: & ex sociis p multi eent q abire nolēt. Ae/
 neā q haud acquiescere uideret nisi & ipse impii ptem sortiret. (hęc n.
 belligerati sibi & Achiuos fortiter expellēt Priamus pollicit⁹ est) ad
 Colonia capiundā mittit: neq auro neq exercitui parcēs sed oia pro
 ipi⁹ Aeneuolūtate q promptissime ac comodās: qppe q dignū eū
 sibi uideri q & imparet & haud sese principatū haberet humiliorē di/
 ceret. Proinde par esse dictabat Hector ut alterā ille sibi terrā cōpa/
 ret esse at talē qui facile pro suis uiribus toti⁹ europę dñatum teueat.
 Nā si hęc ita fiāt spare sese: ut sui ipsosq; posteri donec gen⁹ haud in/
 terierit utriq; sint cōtinēti dñaturi. Cum igit ita Aeneā Hector: ut hęc
 & ipse uellet precaret: ille qdē ptim quo Hectori morē gereret: partim
 quia maiora adepturū se sparet cōditiōem admittere: & Colonia sic
 fieri ab illoz uirib⁹: & prudētia hoium: q ob eā qua fausta atq; prospe/
 fortuna fruerent: q primū id rurs⁹ prestare potuissent. Antenor at ubi
 Aeneā ad coloniā missum intueret: cepit & illū quoq; impitā de euro/
 pę desiderium: & ita classis huiusmōi alia ornari. Pręterea quoq; ubi
 & Helenus q deteriore ipse: ac Deyphob⁹ cōditiōem sortitus esset
 & Priamū patrē p cibis obsecraret nauib⁹ exercituq; acceptis in gre/
 ciā: utpote cōmodā paratāq; terrā denanigauit: Quā oēm p cussis se/
 derib⁹ in deditiōem accepit. Proinde & ipse quoq; Diomedes ex argo
 fugiens posteaq; de Aeneā certior factus eēt quasi pax inter se: & ami/
 cicia intercederet ad eū uenit: rogauitq; sibi auxilio fore tum Agame/
 monis tū suas erūnas explicans: Aeneas uero illum qui paucas admo/
 dum haberet nauis excepit p humaniter: & quoniā iā regionem Italię
 oēm teneret ditiōe suaz: quadā copiarū partē ei tradidit. Postea uero
 ii q a Doriētib⁹ denicti Achiui exulabāt ob infirmitatem qua uerterē
 ambigui in Asiam ad Priamū Hectorēq; tāq; amicos recōciliatosq;
 uenere. Ab quibus amice humanissimeq; suscepti pente: & alia nō par/
 ua opida muneri sibi dedita inhabitauit: q uero min⁹ his fidei adhibet
 inueterara solū duct⁹ opinione sciat se impotem esse: qui deceptiōe li/
 berari: & ab ueritate mēdaciū internoscere quiuerit. Nam q hoies q
 sua spē in fanire uoluerint multū ea temporis crediderunt id pro se/
 cto ualidi habet nihil: neq; quoniā apud maiores mēdatia dicta rece/
 ptaq; fuerit eo firmitatis debēt aut roboris habere qcq; nā & d alius illi
 paulis differūt & cōtraria opināt: ueluti statim ab inicio de bello plico

Alii quidem dicunt nauale prelium circa salamina: posterius eo gestu
quo apud plateas dimicatum est. Alii autem contra quod ad plateas gestu
sit posterius eo tradunt quo circa salamina decertatum cum tamen con
tinuo post ipsum belli apparatus litterarum monumentis mandatum
fuerit. Nam quod certum firmum uerumque fuisset paucis cognitum: sed
famam duntaxat audiunt: & ii maxime qui ea tempestate fuere. Qui
uero post illos secuti sunt: itemque & tertii nullam prorsus rerum expe
rientiam nullam cognitionem teuent. Sed quodcumque aliquis dixerit ad
mittunt facile quandoquidem scire tam Lacedemoniorum decuriam
quandam nominant: que certe ueluti Thucydides rit fuisset nunquam Ar
modium uero: & Aristogitonem imprimis omnium Athenienses ho
nore drossequuntur pinde atque. R. P. libertatis: & Tirani excidii necisque
auctores illi fuerint: At quid humana dicere oportet: cum & celum ab
Saturno castratum: Saturnum autem na Ioue filio: & credant: & dice
re aufint. Primo. n. deprehenso mendatio atque cognito (ut dici solet)
persuaderi certe: & credere absurdum est. Volo preterea: & pro Ho
mero ipso respondere: quod neque certe indignum est mentienti hac in re
sibi assentiri. Primum quidem quod: & mendatia hec longe minima iis fue
rint: que circa deos immortales locutus est. Deinde quod & utilitatem qua
dam illis qui per id temporis erant Grecis afferre uidebatur ne scili
cet tumultum inter se: turbisque disiderent si bellum ipsis (ueluti erat suspi
catus) cum Asianis fieret nihil autem incumbere in eum: siue odii: siue si
multatis: si cum Grecis esset quoquomouiuaret suos. Nam & hec Persarum
in Grecos expeditio apud multos est: sed ego ex uiro in eodem audiui: quod
dicere minime omnium his per fas assentiri: que apud Grecos trade
rentur: sed Darium quidem tradunt exercitum in Naxos Eretriamque
Dati: & Artaphernem ducibus misisse: & eos captis urbibus ad regem re
diisse: his autem in Euaos eam impetum facientibus nauis paucas a classe
segregatas in eam irruisse: & eas quidem iungit aut plures quo loci: &
quoddam in nautis prelium cum Atheniensibus gestum esse. Deinde
uero: & Xerxem cum exercitibus in Greciam transmisisse: ab quo: &
Lacedemoniis ad Thermopylas superati deuique fuerint: & rex eorum
Leonider obruncatus Atheniensium uero urbs euersa funditur: & quot
quot fugam minus arripuissent in captiuitate acti. His autem peractis
& tributo grecis indicto Xersem in Asiam reuertisse. Quod autem
comentitia hec sint facile admodum patet: quod autem constantem fuerit regem ius
sisse Asiæ populis in exercitum iret: ne turbis disideret fieri plane: potuit
quæres et id ab Homero factitatum esse: dignum certe cui ignoscat uideri de

bet fortassis at dicat aliquis quasi propter quod dicunt audierit. Non recte grecis timore iniicis. At nihil amplius est eiusmodi: neque uerendum quidem: nequando ex Asia traiciat exercitus auersus greciam ulli. Nam & grecia: sub alioque ditione posita est. Itaque & Asia. Veritas autem uero minima fieri debet. Accedit ad rem quod si me persuasum ire in his ita rebus dicedis stare: dicere rem fortasse. Verum enim maioribus grauioribus contentis ab me grecos liberari dixerim. nam quod grecos urbem cepisse nullam ab me dicat: id absurdum certe nihil. Nam neque dicebat eos qui in eiusmodi regione expeditiones duxissent in quam minime omnium decuisset facta demum pace abiisse: neque probum & forte uirum a simili uiro Hectore dimicatione occisum esse: neque id profecto contumeliam ascribi debet. Quin & is qui esset moriturus libentissimus id admitteret: quemadmodum. n. Achilles fingebat iniqueus. Sic utinam magnus me loeto affecerit Hector.

Qui uirtute prior cunctis: hic prestat & armis.

Fortissimum autem inter grecos ab hostium ignauissimos enecari permagna me Hercule contumelia est. Eodem uero modo & Aiace qui tamen saepe plurimum tamen grecorum moderatissimus continetissimusque esse uideret. Primum quidem pecudes ac boues pro regibus iugulare: tandem uero seipsum armorum gratia perditum ire turpissimum quidem fuerit. Astyanate preterea fortissimi uiri filium emoenibus precipite deiecit: & id ex publica tamen exertit tamen regum sententia seuisime adeo enecare. Et Polixenam uirginem supra Achilles monumento iugulare: & huiusmodi fusionibus deique filium inspergere. Cassandram uero in primis uenustam pulcherrimamque puellam Apollinis sacerdotem in ipso ministerioque sacello Minerue finiti lacrum tenentem manu ab illo costuprari: qui non est ex ignauis: aut indignis quisquam: sed quod in generosis & clarissimis haberetur. Priamum autem Asiaticum regem extremo in senio ad aram Iouis ab quo generum duceret: & cum fossum: & supra illa ipsa iugulatum: neque id sceleris ab obscuro quoque patre: sed ab ipso Achilles filio paratum: ab ipso inquam: a cuius ille patre: & intra domesticos lares exceptus esset. & saluus autem effectus. Hecubam uero miseram tot natoque matrem Ulyssi in contumeliam datam & pre malorum calamitatumque magnitudine ridiculose admodum canam factam. Grecorum autem Imperatorem Agamemnonem esse sacram puellam ab Apolline uxorem agere: cui nemo pro numero nubere ausus esset. Unde & iure interiisse uisus sit. Quanto melius si grecis hec facta non essent: quod Troiam in captiuitatem actam fabulari.

¶ Claus. Deo. Finis.

Nicolaus lucarus: Dorisio cavitello: Patritio Cremonensi: uiro
Rarissimo: Salutem.

Magnas tibi agere gratias uniuersi reges Antiquarum indagato-
res humanissime Dorisio: merito poterunt: qui Dionis prusensis
extincta pene memoria resurgere: & in lucem prodire: studiosissime
curaueris. Nam quibus magis se debere fateantur humanarum artium cul-
tores: quam his: quorum industria: atque sollertia: uetera obsolescere: & anti-
qua non permittuntur. Obscurus erat tanti auctoris nomen ac preciosissi-
mum thesaurus tineae esca futurus erat. Tu uero quum mecum: ut soles ser-
monem instituissem de litterarum laudibus: & de beatissima librorum copia:
quam per Chalcographos miro quodam artificio consecuti sumus: pa-
trisque nostrae: (quam ut nunc est) perpetuo felicissimam optamus con-
tularis: quod non aliunde conquisita uolumina: nec peregrinos codices:
sed uernaculos: iam lectitare licebit illico Dionem hunc aureum tamquam
Phoenicem ex Arabia allatum obtulisti: qua diligenter per spectata: optimis
ingeniis nihil gratius fore iudicavi: non tam ex rei ipsius nouitate: quam ex
sublimi: argutoque dicentis charactere: nec iniuria: quod non homerice ma-
iestati detractus quippiam accederet: nisi grauissimis uerbis: uibran-
tibusque sententiis instructus. de qua quidem re copiosius fuisset diser-
endum: nisi Franciscus philephus uir sui seculi eruditissimus: Leonardus
Aretinum alterum apud Ethruscos arpinatem: suauissima praesatione
alloquens: quantum Chrysostomo Dionem tribuendum sit: multis ualidisque ar-
gumentis comprobasset: habebunt praeterea: unde gratias habeant: qui
Troianorum uicem grauiter dolebant: istomachati potuisse omniumque sub
caelo erant: quondam floridissimam Troiam palliate graeciae succum
bere: neque exulcerato animo aspiciatissimam Romam ex reliquis Troiani
incendii repululasse audient. Sed gloriosam ex iis originem duxisse:
qui auito regno: atque latissimo imperio non contenti. Europae etiam
fines inuadere: latiusque habenas imponere non ueriti sunt posteritatis
suae opus tandem daturi urbem illam: quae soli louis regiae cederet: uel so-
la caelorum iniuria euertere posset. Quum igitur opusculum hoc recogno-
uissim: tuoque hortatu: uix tamen ab erudiende iuuentutis nostrae labori-
bus respirans. Castigassem aliquatulum: in pressoribus tradere: & no-
stri & publici commodi esse duxi: maiora indies daturus: si haec bene au-
spicantibus ingenis placuisse cognouero. Vnum tamen Lector candidissime

97
admonitum te uelim nos non ea lege negociū hoc suscepisse: ut Cal
cographos suo uitio eximere: & uel deprauatas: uel inuersas: uel desi
cientes litteras: aut syllabas: aut dictōes: nostrę culpę esse uelimus: pro
eorum incuria nihil nos prestare uelle: hoc primum hoc ue postremū
fit. Tum interim Cunitellę gentis: & Cremone Cōis patrię: decus amplif
simum: nos ama: lucubratum culisq; nostris te defēsores para.

¶ Petri marię Camarini Papiensis Decasticon. Ad Lectorem.

Noscere qui phrygias uero cupis ordine pugnas

Aurea Dionis hec monumenta lege.

Gręcia Rhoetęo quę iam sub littore gessit:

Meoniis canit hic condita Bella sonis.

Sed non lectorem ficta sub imagine ludit:

Nulla hic lethęo somnia rore madent.

Quantus Athas cursu: medicis Podalirius herbis:

Sincero tanta est huius in ore fides.

Quale igitur precium tenuis sibi gemma rependit:

Tale sibi Dion uendicat iste decus.

Ingeniosissimi & Diligentis chalcographi Bernardini de misintis
Papiensis opera: una cum Cęsare Parmense Dion Chriftostomus Pru
sens in lucem elegans: splendens: & integer: rediit Cremone. Impres
sus: Anno ab incarnatione sacratissime uirginis. 1492. undecimo Ka
lendas Augustas.

Jmc.
1344

Almondium te etiam ad non est...
...ad non est...
...ad non est...

Ad Lectorem.
Hic est...
...ad non est...
...ad non est...
...ad non est...

...ad non est...
...ad non est...
...ad non est...
...ad non est...